

„АНАЛИЗ НА РИСКА ОТ ОПАСНОСТИ ОТ ПОЖАР В ОБЩИНИТЕ СУНГУРЛАРЕ И ЮСКЮП И НАЙ-ДОБРИ ПРАКТИКИ В ПРОТИВОПОЖАРНАТА ДЕЙНОСТ“

Interreg - IPA Cross Border Cooperation
Programme Bulgaria - Turkey
CCI2014TC16I5CB005
Договор за субсидия
CCI2014TC16I5CB005-1-162 "Joint
actions for firefighting"

Проект № CCI:2014TCIS CB005-1-162
„Съвместни действия за борба с
пожарите“
финансиран по Програма за
Трансгранично сътрудничество
INTERREG- IPA CBC, България - Турция
2014-2020

Проектът е съфинансиран от Европейския съюз чрез Програмата Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България - Турция.

Тази публикация е направена с подкрепата на Европейския съюз, чрез Програма Интеррег-ИПП за трансгранично сътрудничество България-Турция 2014-2020, ССИ No 2014TC16I5CB005. Съдържанието на публикацията е отговорност единствено на бенефициента Община Сунгурларе и по никакъв начин не трябва да се възприема като израз на становището на Европейския съюз или на Управляващия орган на Програмата.

Настоящата разработка е в изпълнение на поръчка с предмет: „Анализ на риска от опасности от пожар в общините Сунгурларе и Юскюп и най-добри практики в противопожарната дейност" по проект №ССИ:2014TCIS CB005-1-162 „Съвместни действия за борба с пожарите“, финансиран по Програма за Трансгранично сътрудничество INTERREG- IPA CBC, България -Турция 2014-2020.“

Разработката е направена от екип на Фондация „Агенция за икономическо развитие Изток-Запад“

СЪДЪРЖАНИЕ

	Въведение	5
I.	Цел на анализа	8
II.	Физикогеографска характеристика на общините Сунгурларе и Юскюп	10
A)	ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ	10
1.	Физикогеографска характеристика	10
1.1.	Териториално административни граници на община Сунгурларе	10
1.2.	Релеф	12
1.3.	Хидрография	12
2.	Климатична характеристика	12
3.	Демографска характеристика	13
4.	Стопанска характеристика на Община Сунгурларе	14
5.	Водостопанска характеристика	17
6.	Транспортна характеристика	19
Б)	ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ЮСКЮП	22
III.	Идентифициране и оценка на опасностите от пожар	24
3.1.	Идентифициране на опасностите от пожар и определяне на характеристиките им	25
3.1.1.	Лесовъдска характеристика на горските територии	27
3.1.2.	Вероятност за поява на рисковете от пожари	29
3.2.	Анализ на бедствията от пожари и възможните последствията от тях	34

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

3.3.	Оценка на опасностите от пожар	40
3.4.	Изводи от анализа	44
IV.	Оценка на степента на готовност за посрещане на установените рискове	46
V.	Мерки за предотвратяване или намаляване на риска от пожари	51
VI.	Добри практики в противопожарната дейност	64
VII.	Препоръки и общи мерки за намаляване на рисковете от пожари	87
VIII.	Теренни проучвания в горските отдели	88
	Приложения	89

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата разработка „Анализ на риска от опасности от пожар в общините Сунгурларе и Юскюп и най-добри практики в противопожарната дейност" е възложена за изпълнение от Община Сунгурларе за нуждите на проект № CCI:2014TCIS CB005-1-162 „Съвместни действия за борба с пожарите“, финансиран по Програма за Трансгранично сътрудничество INTERREG- IPA CBC България -Турция 2014-2020.

Трансграничното пространство на двамата партньори Сунгурларе и Юскюп е подложено на въздействието на климатичните промени и страда от опасности като наводнения, пожари и тежки зими, като са изложени на много рискове предвид общите екологични характеристики. В същото време всеки от тях е изправен пред специфични рискове. С нарастващите пожари в трансграничния регион, необходимостта от по-добро съвместно управление на риска, постигнато чрез този проект, е общо предизвикателство. На тези основания могат да се очертаят следните нужди в районите на ТГС: опазване на природата и повишаване на качеството на живот чрез намаляване на рисковете чрез анализ за намеса в извънредни ситуации, подобряване на безопасността и сигурността на гражданите.

Анализът на риска от опасности от пожар се извършва в съответствие с нормативните изисквания на стандартите на Европейския Съюз за предотвратяване и смекчаване на последиците от пожари, ISO 31000:2008 за управление на риска, съгласно нормативните изисквания

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

на стандартите, обхващащи анализ и оценка на риска от пожари, на Република България и Турция, като:

Законодателството на Европейския съюз в областта на гражданската защита;

Стратегия за намаляване на риска от бедствия в България 2014-2020;

Национална стратегия за регионално развитие на Република България 2012-2022;

Национална програма за превенция на бедствия 2014-2018;

Наредба № 5 от 11 май 1999 Г. за реда, начина и периодичността на извършване на оценка на риска;

Закон за здравословни и безопасни условия на труд (изм. - ДВ, бр. 40 от 2007 г.);

Стратегически рамки за Турция: стратегически документ за Турция 2014-2020;

План за развитие на региона Тракия 2014-2023.

За извършване анализ на риска от опасности от пожар са използвани данни, както следва:

За общата характеристика на района – данни, предоставени от Община Сунгурларе и Община Юскюп.

За лесовъдската характеристика на горските територии по общини – данни, предоставени от Регионална Дирекция по Горите гр. Бургас – РДГ – Бургас и в частност Държавно Горско Стопанство гр. Сунгурларе – ДГС – гр. Сунгурларе.

За анализ и оценка на пожарната активност в горските и полски територии по общини – данни, предоставени от Регионална Дирекция „

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

Пожарна Безопасност и Защита на Населението „ гр. Бургас – РД“ПБЗН” – гр. Бургас и в частност Районна Служба „Пожарна Безопасност и Защита на Населението „ гр. Карнобат – РС“ПБЗН” – гр. Карнобат Анализът е направен на базата на данни за периода 01.01.2013г. до 31.03.2018г.

За горските територии, попадащи в I клас на (висока) пожарна опасност– данни, предоставени от Регионална Дирекция по Горите гр. Бургас – РДГ – Бургас и в частност Държавно Горско Стопанство гр. Сунгурларе – ДГС – гр. Сунгурларе и Регионална Дирекция „ Пожарна Безопасност и Защита на Населението „ гр. Бургас – РД“ПБЗН” – гр. Бургас и в частност Районна Служба „ Пожарна Безопасност и Защита на Населението „ гр. Карнобат – РС“ПБЗН” – гр. Карнобат.

I. ЦЕЛ НА АНАЛИЗА

Анализът на риска от опасности от пожар в общините Сунгурларе и Юскюп има за цел да очертае съгласувана рамка за определяне на стратегическите приоритети за действие за намаляване на риска от пожари и да подпомогне изпълнението на мерките за тяхното осъществяване на общинско и обектово ниво. Анализът ще спомогне още за идентифициране и приоритизиране на конкретни области за трансгранично и регионално сътрудничество, както и ще гарантира решаването на проблемите координирано, с перспектива за развитие на капацитета за намаляване на риска от пожари в дългосрочен план.

С разработването на анализа се цели:

1. Създаване на необходимата организация за предприемане на мерки за защита на живота и здравето на хората, на околната среда, набелязване на необходимите действия на органите за управление и силите за реагиране при очаквани бедствия и кризи, предизвикани от пожар.

2. Повишаване капацитета на органите за управление и администрацията за организиране и координиране на превантивната дейност, за предварително обмислено управление на действията и взаимодействията както по време на пожари, така и при възстановяване на щетите, нанесени от тях.

3. Определяне на задълженията и отговорностите на всеки от участниците в спасителните дейности, в ликвидирането на последствията от бедствията и при възстановяване на нормалния ритъм на живот.

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

4. Осигуряване и поддържане в постоянна готовност на комуникационно-информационната система, както и наблюдение, анализ и оценка на обстановката.

5. Създаване на организация и координация, чрез които да се осигури своевременно ликвидиране на последствията от възникнали пожари.

Първата стъпка за преодоляване на пропуските в наличната информация за риска от пожари е извършване на анализ и оценка на риска.

Следваща стъпка е изучаването на добри практики, които спомагат за намаляване на риска от пожари и повишават отговорното отношение на ръководните институции и обществото към бедствията от пожари.

II. ФИЗИКОГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНИТЕ СУНГУРЛАРЕ И ЮСКЮП

А) ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ

1. Физикогеографска характеристика

1.1. Териториално административни граници на община Сунгурларе

Община Сунгурларе се намира в територията на област Бургас и е разположена в плодородната едноименна Сунгурларска долина, която се простира от с. Мокрен до с. Лозарево, на 80 км. западно-северозападно от Бургас, на 25 км. западно от Карнобат и на 11 км. източно от с. Аврамов, на 189 м. надморска височина. Община Сунгурларе е разположена на площ 824,4 кв. км. На север граничи с община Връбница и община Смядово от област Шумен, на изток – с община Руен, на юг – с община Карнобат, на югозапад – община Стралджа, област Ямбол а на запад – с община Котел, област Сливен.

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

Фиг. 1. Ощина Сунгурларе

1.2. Релеф

Стопанството на Община Сунгурларе е значително повлияно от нейните природни условия и географско положение. Релефът на общината е разнообразен. Преобладават низини с надморска височина до 200м и хълмисти земи. Низинният пояс е представен главно от полета - удобни за механизизирано обработване на земята. Релефът и богатите на хумус алувиално-блатни почви благоприятстват развитието на селското стопанство и оказват голямо влияние върху неговата специализация. Преобладаващият низинно- хълмист релеф улеснява изграждането на селищната мрежа и пътна инфраструктура.

1.3. Хидрография

Общината разполага с добри в количествено и качествено отношение водоизточници. През нея протичат р.Луда Камчия и р.Мочурица, на която е построен язовир Камчия. Той снабдява с питейна вода по-голямата част от Варненска и Бургаска област. Хидромелиоративният фонд на територията на Община Сунгурларе се стопанисва от „Напоителни системи“ ЕАД , клон Бургас и от общината.

Язовири, стопанисвани от общината

На територията на общината има 46 микроязовира. За язовирите няма налична проектна и техническа документация.

2. Климатична характеристика

Районът представлява богато съчетание на планински, полупланински и равнинен релеф. Климатът е умереноконтинентален. Характеризира се с мека зима, ранна пролет, умерено лято и топла есен. Валежите са недостатъчни. Не падат големи снегове, а и рядко навалява

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

равен сняг. Поради силните северозападни и североизточни ветрове се образуват преспи.

Климатът на Община Сунгурларе се обуславя от съвместното влияние на Стара планина. Годишните валежи са отчетени от 500 л/м² до 927 л/м². Максимумът на валежите за района на Сунгурларе е през месеците май и юни. Минимумът на валежите за цялата община е през месец август.

Средната годишна температура на въздуха е от 11,3°C до 13,3°C. За цялата община най-студено е през месец януари - от 0,5°C до 3,2°C. Най-горещи за цялата община са месеците юли и август. Зимата в общината е сравнително мека, а в Стара планина снежната покривка е от 20 до 46 дни. Пролетта е хладна и настъпва по-късно. Лятото е горещо, а есента топла и продължителна.

3. Демографска характеристика

На територията на общината са разположени град Сунгурларе и 29 броя села и брой население 12 559 от последното национално преброяване. Най-голяма е гъстотата на населението в град Сунгурларе а под средната гъстота за общината са всички останали села. Селата в общината са : Берово, Босилково, Везенково, Велислав, Вилчин, Ведрово, Грозден, Дъбовица, Есен, Завет, Лозарево, Манолич, Подвис, Прилеп, Славянци, Садово, Съединение, Терзийско, Черница, Чубра, Климаш, Костен, Камчия, Пчелин, Скала, Горово, Лозица, Балабанчево и Каменско.

Населението в община Сунгурларе следва общата неблагоприятна тенденция за страната към намаляване, резултат от развитието на демографските процеси през последните няколко десетилетия.

4. Стопанска характеристика на Община Сунгурларе

Наблюдението на развитието на икономиката в общината сочи, че то следва в общи линии процесите и тенденциите в микроикономиката. По експертна оценка, в общата икономическа ситуация в общината не се наблюдават съществени промени.

Трайно установили се фактори, които в най-голяма степен затрудняват дейността на фирмите в общината са: липсата на инвестиции – български и чуждестранни; ограничено до минимум търсене, предимно на вътрешния пазар поради неплатежоспособност на клиентите; липса на стабилни пазарни позиции поради силната конкуренция на стоковия пазар и най-вече конкурентния внос, водят до затваряне на обекти и спиране дейността на някои фирми.

Основната част от добавената стойност в общината се създава от сектора на услугите, следва индустрията и аграрния сектор а също така дърводобив и дървопреработване за някои села.

❖ Селско стопанство

Земеделие – Обработваемата земя възлиза на 277 600 дка, от които 240 600 дка ниви, 30 000 дка трайни насаждения и 7000 дка ливади. Климатичните условия благоприятстват отглеждането на всички видове селскостопански култури, най – вече лозя и зърнени култури. Земеделието традиционно е един от най-важните сектори на българската икономика. Независимо от всичките проблеми и противоречия в неговото развитие след 1990 г. секторът си остава един от стълбовете на българския обществено- икономически живот. Основните видове отглеждани култури на територията на община Сунгурларе са зърнено-

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

житни / мека и твърда пшеница, ечемик, царевица, ръж, трикале, царевица за зърно, овес/; технически култури / от маслодайните: маслодаен слънчоглед, маслодайна рапица/, тютюн; трайни насаждения /лозя и овощни видове/; ягодоплодни, зеленчукови култури, фуражни култури /люцерна, царевица за силаж, различни смеси/, медицински и ароматни култури /кориандър, лавандула, различни видове билки/.

Определящ фактор за успеха на производството от основните култури при полското производство са климатичните фактори всяка година, както и извеждането на основните технологични мероприятия в оптималните срокове. Трайното пролетно засушаване регистрирано в района през последните години и основно дефицитът на влага през време на вегетацията нарушава нормалното протичане на физиологичните процеси при основните култури.

Климатичните условия са определящи при избора на земеделските производители за вида и площите на засяваните култури, както и мястото им в сеитбооборота. Община Сунгурларе има предпоставки които дават основание да се приеме, че и за в бъдеще тези култури ще бъдат основата на земеделското производство и ще осигуряват основните продоволствени ресурси за местно потребление - зърно и маслодаен слънчоглед и значителни ресурси за износ.

❖ Лозарство

Лозарството в община Сунгурларе има вековни традиции. Резултати и изводи от проведени агроклиматични проучвания за Източния лозарски район на България показват, че е подходящ за развитието на лозата. В него са установени няколко микрорайони със специфични

микроклиматични особености, които дават своето отражение върху качеството на гроздовите реколти. В общината е обособена Сунгурларска долина – включва землищата на Сунгурларе и Славянци.

❖ **Животновъдство**

Животновъдство – условията благоприятстват развитието на говедовъдство и овцевъдство. Отглеждат се 2000 крави, 15 000 овце, 7000 кози, 2500 свине, 34 500 птици и други животни. На територията на общината съществуват 30 земеделски кооперации, 10 земеделски сдружения и арендатори и многобройни частни земеделски производители.

Животновъдството в общината е почти изцяло концентрирано в частния сектор. Наблюдава се значително увеличение на професионалните животновъдни стопанства в сравнение с личните стопанства. Все по осезателно се наблюдава, как производители, преработватели и търговци, започват да прилагат високоефективно, пазарно ориентирано, съобразено с околната среда производство. Продължава преструктурирането на производствения и преработвателен сектор, като се осигуряват оптимални условия за добив и преработка. Икономическата криза оказва влияние в животновъдството. През изминалите години се наблюдава спад в изкупните цени на животинската продукция. Пазарът, сезонните промени в изкупните цени на животните и техните продукти, определят броя и породната структура на отглежданите животни. Наблюдава тенденция на стабилизиране на броя на кравите в общината. Говедовъдството е основен подотрасъл, който осигурява най-голям дял от общото производство на мляко в общината. Производствената структурата на говедовъдството през изминалата

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

година не е достатъчно ефективна поради все още, високия процент на кравите, отглеждани в дребни, разпокъсани стопанства, които са губещи. Причините за това състояние са от най-различно естество - финансови, уменията на фермерите, наличие на пазар, цени на продукцията, площите за фуражи с които разполагат, комбинацията с други производства и др. Създаването и окрупняването на съвременни животновъдни ферми със собствено производство на фуражи изисква значителни капитали. Пазарът, сезонните промени в изкупните цени на животните и техните продукти определят броя и породната структура на отглежданите животни. Забелязва се тенденция на увеличение на броя на отглежданите крави от месодайно направление.

5. Водостопанска характеристика

Водоснабдителни и канализационни системи

Територията на община Сунгурларе попада в два водосборни басейна: на север Черноморския, на юг Беломорския. Главният вододел върви по билото на Сидовска планина, минава през Карнобатския проход и продължава по билото на Карнобатска планина. Към Черноморския водосборен басейн се отнася средното течение на река Луда Камчия, която навлиза в общината от запад при село Дъбовица, тече в източна посока между Котленска и Върбишка планина на север и Сидовска и Карнобатска планина на юг и напуска общината източно от село Завет. Най-големият ѝ приток, вливащ се в нея на територията на общината е Медвенска река (ляв). На река Луда Камчия е изграден големият язовир Камчия, водите на който се използват предимно за водоснабдяване на множество населени места в Югоизточна България.

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

Южната част на общината е заета от басейна на река Мочурица (ляв приток на Тунджа), която отводнява южните склонове на Стидовска и Карнобатска планина и северните склонове на Терзийски баир и цялото Сунгурларско поле. Освен големия язовир Камчия в общината са изгаредни и множество микроязовири, които осигуряват вода за напояване за земеделските култури основно в Сунгурларско поле. В най-западната част на общината, западно от село Скала, на билото на Стидовска планина се намира естественото Скаленско езеро.

Деятността по водоснабдяване и канализация е монополна. Осъществява се от ВиК ЕАД, гр.Бургас. Основни дейности: Водоснабдяване; Канализация; Пречистване на отпадни води.

❖ **Водоснабдяване**

В общината няма населени места с режимно водоподаване. По изключение, при аварийни ситуации или завишено потребление, поради големи засушавания се налага режим в отделни населени места. Водопроводните отклонения по мрежата са общо за Община Сунгурларе 6 868 бр.

❖ **Канализация**

Особено важна характеристика на канализационните мрежи са диаметрите на мрежите, вида на тръбите и годината на изграждане. Тези данни са изходна база в разработките за модернизация и реконструкция на канализационните мрежи. Отвеждането на отпадните води в канализационна мрежа и пречиствателни съоръжения е една от насоките за разширяване обхвата на обслужваното население. Разширяване на

каналната мрежа е сериозна задача за развитие и подобряване обслужването на населението на всички населени места.

6. Транспортна характеристика

❖ Транспортни коридори

Един от важните възли на Международен Транспортен Коридор № 8 е център Карнобат, които по отношение на националната инфраструктура се разглежда като стратегически ж. п. център В посока изток – запад направлението Бургас - Айтос - Карнобат - Стралджа е формирано от първокласен път и ж.п. линия, пренасящи както националния, така и международен транспортен трафик.

❖ Пътна мрежа

На територията на общината е изградена републиканска пътна мрежа с пътищата от II и III клас и по-слабо IV клас. Гъстотата на РПМ общо е по-висока от средната за общината. Гъстотата на четвъртокласната пътна мрежа е по-ниска от средната за общината и като се има предвид хълмистата част на общината (където пътната мрежа основно е IV клас), това е показател за недостатъчно развита пътна мрежа от най-нисък клас. В същото време гъстотата на третокласната пътна мрежа е значително по- висока. Би могло да се направи извод, че третокласната пътна мрежа е развита по-добре, за сметка на четвъртокласната, но предвид теренните особености, по-скоро е изостанало развитието на второкласната пътна мрежа.

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

Наблюдават се съществени различия в състоянието на различните по клас пътища - предимно добро за пътищата от I клас, средно за пътищата от II клас, с близък дял на средно и лошо състояние и предимно лошо за пътищата от III клас.

Около половината първокласна пътна мрежа на общината 52% е в добро състояние, 18% е в средно, а 30% в лошо състояние.

Пътищата втори клас осигуряват добро ниво на транспортно обслужване, като преразпределяйки автомобилното движение между първокласните и останалите пътища, най-често осигуряват връзки между две или три съседни села. 21% от второкласната пътна мрежа на общината е в добро състояние, 40% всредно, а 39% в лошо. В най-тежко състояние са частта от пътя II-73 на територията на община Сунгурларе, който се нуждае от рехабилитация.

❖ Третокласната пътна мрежа

Обслужва между селските потоци като осигурява достъп до пътища от по-висок клас. В най – лошо състояние е път III-1156 на територията на Община Сунгурларе, който се нуждае от рехабилитация.

Обезпеченост с републиканска пътна мрежа в община Сунгурларе :

Дължина /км/

I кл – 28,5км., II кл – 36км. и III кл – 57,9км. Общо за общината – 122,4км.

Гъстота, км /1000 км²

I кл – 34,6, II кл – 43,7, III кл – 70,3 общо – 148,5

Гъстотата на РПМ се определя от специфичните природогеографски, демографски и социално-икономически фактори в общината. Най-висока гъстотата на пътната мрежа се оказва в град Сунгурларе, като причината за това е комплексна. Транспортното

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

обслужване се осъществява както от държавни, така и от частни дружества, които осигуряват междуселищните линии в общината, а също и междуградски линии - от републиканската транспортна схема. Четвъртокласната пътна мрежа, съгласно закона за пътищата е публична общинска собственост и като такава се стопанисва и управлява от общините. Тя обслужва движението вътре в общините и в някои случаи между тях. Преобладаващата част е в лошо състояние, което затруднява движението, особено през зимния период.

Разпределение на общинската пътна мрежа. Дължина общинска пътна мрежа бивши IV клас – 102,8км и бивши –МП – 12км.

❖ Железопътна мрежа

Двете линии обслужват не само националните, но и международните потоци. Освен в Европейските магистрални линии, двете линии са категоризирани и в Европейското съглашение за комбинирани превози, което създава възможности за общината да ползва съвременна икономична и най-екологична (след водните превози) транспортна технология.

Освен от тези две главни ж.п. линии има и шест основни ж.п. клона. Сред клоновете са и други по-незначителни дължини в гарите Айтос, Карнобат и Лозарево. Ж. п. клоновете представляват отклонения от главните ж.п. направления, които събират и обслужват местен трафик. Община Сунгурларе разполага с главна ж.п. линия с две гари и четири спирки.

Б) ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ЮСКЮП

❖ Климат.

За региона на Юскюп е характерен умереноконтиненталният климат, характеризиращ се с горещо лято, хладна зима и малки количества валежи. Годишната средна температура е 13°, най-горещите месеци са юли и август, най-студените – януари-февруари. Средно на година падат 463.3 мм валежи.

❖ **Селищна мрежа.**

Горско техническите участъци към Дирекцията на горско стопанство – Къркларели обхващат териториите на следните околии и общини: **ГС участък Къркларели:** Централна околия, община Инедже, община Каваклъ; Дегирмендере и Кофчаз: Околия Кофчаз; Дерекъой и Киразпънар се намират на територията на централната околия; Люлебургаз – на околията Люлебургаз, Бабаески, Пехливанкъой и общините Алпуллу, Евренсекиз, Сакъзкъой, Бюгюк Мандра, Карахалил, Синанлъ, Ахметбей, Бюгюккаръштъран, Къръккъой, Пънархисар: Околия Пънархисар, общините Кайнарджа и Йенидже; Юскюп обхваща част от централната околия и община Юскюп. На територията на дирекцията се намира един областен град (Къркларели), шест околии (Централна, Люлебургаз, Пънархисар, Бабески, Кофчаз, Пехливанкъой) и десет общински центъра (Юскюп, Инедже, Каваклъ, Алпуллу, Евренсекиз, Сакъзкъой, Бюгюкмандра, Карахалил, Синанлъ, Ахметбей, Бюгюккаръштъран, Къръккъой, Кайнарджа, Йенидже) с общо 139 села.

❖ **Държавна горскостопанска дирекция – Къркларели**

Държавно горско стопанство – Къркларели е създадено през 1944 г. на основание на Закона за Организацията на Генералната дирекция по горите от 04.06.1937, №3204.

При основаването си има три участъка – Дерекъой, Кофчаз, Пънархисар (Бунархисар), след време се развиват нови участъци за

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

залесяванията и борбата с ерозията в Къркларели и Люлебургаз. Със заповед на Генералната дирекция по горите от 13.05.1996/21 се създават нови горски стопански участъци – Дегирмендере, Киразпънар, Люлебургаз и Юскюп. В момента на територията на Дирекция горско стопанство – Къркларели има осем участъка – Къркларели, Юскюп, Кофчаз, Дейрмендере, Дерекъой, Киразпънар, Пънархисар и Люлебургаз.

На територията на общината се намират и няколко полупланински и хълмисти местности, залесени с горски масиви, както и четири върха. Най – високият от тях е Ъхламур тепе – 691 м. над морска височина. Следващите са Япрак тепе – 607 м., Кован кая тепе – 494 м. и Кайък тепе – 404 м.

III. ИДЕНТИФИЦИРАНЕ И ОЦЕНКА НА ОПАСНОСТИТЕ ОТ ПОЖАР

Пожарът е неконтролирано горене, което заплашва човешкия живот и здраве, материални ценности или природната среда.

В предстоящите десетилетия се очаква промените в климата да доведат до нарастване на честотата и мащаба на бедствията от пожари. По-честите и по-силни бури, както и дълготрайните засушавания могат да предизвикат опустошителни горски пожари и да окажат значително вредно въздействие върху съществуващите възможности на обществото след подобни опасни събития. Поради тази причина и поради сложността и обхватът на бедствията от пожари е необходимо обединяване на усилията на всички отговорни институции и активното им включване в дейностите за намаляване на риска от пожари, което се очаква да доведе до значително намаляване на социални, икономически и природни щети и загуби, а евентуално и на човешки жертви.

Горските пожари са една от основните опасности за състава, структурата и функционирането на горските екосистеми. Климатичните промени през последното десетилетие доведоха до повишаване на честотата на възникване на горските пожари и размера на засегнатите от тях територии. В условията на глобално затопляне и засушаване е логично да се очаква повишаване на пожарната опасност в горските екосистеми.

Пожарите нанасят сериозни щети на стопанството и околната среда. Често водят и до човешки жертви. Ето защо е необходимо да знаем причините за възникването им, как да се предпазваме и как да

действаме при подобно бедствие.

Горските пожари са едно от най-страшните природни бедствия за екоклимата. Те често са неконтролируеми и са изключително опасни поради своята необятност. Възникнали в малки мащаби пожари в обекти на горското и селското стопанство имат локален характер. Неовладяни своевременно локалните пожари могат да прераснат в големи и да придобият характер на масови.

3.1. Идентифициране на опасностите от пожар и определяне на характеристиките им.

И двете общини-партньори се намират в преобладаващо горски райони, което води до увеличаване на броя на пожарите на тяхната територия. Целта на Анализът на риска от пожари в общините Сунгурларе и Юскюп е да се увеличат административните и противопожарните възможности в двете общини.

В Община Сунгурларе стопанството е повлияно значително от нейните природни условия и географско положение. Районът на Община Сунгурларе представлява богато съчетание на планински, полупланински и равнинен релеф. Горите са разположени предимно в пресечени местности, до които водят черни, тесни и с големи наклони пътища.

Гората е важна съставна част от живата природа, която поддържа биологичното равновесие. Тя дава убежище на животинските видове, регулира въздушните течения и валежите, предпазва почвите от ерозия, пречиства въздуха.

Община Юскюп, макар и с по-малка територия, също се намира в горска зона, но също така разполага с голяма промишлена зона, в която се помещават повечето фабрики в района и на нейната територия, които могат да бъдат сериозно засегнати от горски пожари и могат да бъдат отправна точка на огън, който може да се разпространи в горските зони на общината.

Преглед на данните за оценка на риска е 5 години.

3.1. Броят на пожарите се отчита без оглед на големината на опожарената от тях площ.

За опожарена площ се смята всяка горска територия (залесена или незалесена) с видими белези от пожара върху живите или мъртвите горски горими материали.

3.2. Брой на класовете по степен на риск – 3.

Степента на риска от горски пожари се определя като:

- Нисък
- Среден
- Висок

При наличие на 50 и над 50% от горската територия на общината, попадаща в I клас на пожарна опасност (висока), съгласно горскостопанските планове и лесоустройствените проекти определеният риск от горски пожари преминава в следващата по-висока степен.

В Община Юскюп една от основните причини за развитие на пожари на големи територии е отдалечеността на службите за противопожарни нужди, което води до увеличаване на времето за реагиране, което води по – бавното предвижване на екипите на пожарната и увеличаване на времето през което пожар се

разпространява. Най – близкото противопожаро формирование се намира на 20 км., а най – отдалеченото на 45 км. Това означава че в рамките на времето от подаване на сигнал за пожар до отиване на противопожарния екип на мястото на пожара, той се разпространява неконтролируемо и при наличие на определени фактори заема по – голяма територия.

3.1.1. Лесовъдска характеристика на горските територии

В община Сунгурларе повече от половината от територията е гори (над 393 000 ха 3930 дка от обща площ от 790 000 ха – 7900 дка), от които над 280 000 ха – 2800 дка са общински гори, които са отговорност и собственост на община Сунгурларе, които се стопанисват от държавните лесничейства в с.Садово и гр.Карнобат. Иглолистните гори – 99 300 дка – 19200 дка, са представени от ела и бор, а при широколистните – 84 000 дка – 178 590 дка, преобладаващи видове са бук, дъб и клен. Горските пасища са близо 20 000 дка. Държавното лесничейство в с.Садово поддържа 92 дка горски разсадник, в който се отглеждат около 2000 фиданки. Ежегодно се залесяват близо 2000 дка нови гори.

По отношение на пожарната опасност горите са разделени в два класа.

Горските територии, попадащи в I клас на пожарна опасност (висока), са 10 % от общата горска територия на община Сунгурларе.

Горите с висока пожарна опасност, първи клас на пожарна опасност, където след възникналите в предишни години горски пожари, отличаващи се изключителна сложност, продължителност и мащабност, бяха унищожени големи площи с горски видове и растителност. За навременно откриване на палезите и пожарите, както и за определяне

на техния размер и местонахождение, ще се използват наблюдателни кули, които ще са разположени по високите места в горския район на с. Садово.

На територията на общината е възможно избухване на пожари в горския фонд, засягащо големи площи с унищожаване на растителността и създаване на непосредствена опасност от опожаряване на поземлен фонд, населени места и електропроводи. Като изключително пожароопасни се определят лесопарковете и горските масиви край селата от общината.

През пожароопасния сезон, от месец април до месец октомври, силно се увеличава опасността от горски пожари и поради сухата тревна растителност и натрупаните слоеве от изсъхнали листа в горите, както и от неконтролното опожаряване на земеделските земи.

Горските пожари се класифицират в три групи - надземни или нисови пожари, върхови или коронни и подземни или почвени. Всеки пожар от първите две групи се определя с две форми - устойчив и бегъл.

В Община Юскюп главните дървесни видове са главно дъб, бук, габър и залесените площи от черен бор.

Община Юскюп разполага с 41564 дка горска територия, от която:

- Иглолистни гори – 22314 дка. – от които повече от 2/3 от горските територии са класифицирани като гори с висока пожарна опасност.

- Широколистни гори – 16500 дка. – територия със ниска и средна пожарна опасност.

- Смесена горска територия – 2500 дка. - територия със средна пожарна опасност

- Територията, на която има сухи треви и храсти – 250 дка. Тази територия се класифицира като средна и висока пожарна опасност защото граничи с горски територии, от които много лесно пожари, намиращи се в територия със сухи треви и храсти, може да премине в горски пожари.

Гората в съвременните разбирания на турското общество е екосистема, която обхваща дърветата заедно с другите растения, животните и другите фактори на околната среда.

На територията на Община Юскюп има посеви от културни насаждения както следва:

- пшеница 6900 дка;
- слънчоглед 7900 дка;
- ечемик 76 дка.

На територията на Община Юскюп има изградени един голям язовир и още 8 бр. микро язовири и водоеми, пригодени за използване за противопожарни нужди от противопожарните екипи.

3.1.2. Вероятност за поява на рисковете от пожари

Горските пожари се разпространяват бързо на големи площи в пресечени местности и труднодостъпни за противопожарната техника места. Характерно за горските пожари е това, че фронтът на пожара често променя посоката си вследствие на вятъра и турболентните въздушни течения при пожар, бързото им нарастване на големи площи със завихряне и прехвърляне на искри на големи разстояния и образуване на нови огнища, което създава реална опасност за живота на екипите, потушаващи пожара и животните.

Сериозна опасност представляват и земеделските / полските пожари. Най-често те се предизвикват при нерегламентираното палене на стърнища.

Неосигуряване на наблюдение и неизораване на предпазни ивици създава предпоставка за прехвърляне на огъня в горски фонд и превръщането на пожара в горски. Раздробяването на земеделските имоти и безразборното палене на стърнища рязко повишава броя на полските пожари.

Основни причини за възникване на горски и полски пожари са промените в климата, природни бедствия /гръмотевични бури с мълнии/, човешка небрежност или умисъл.

➤ Промени в климата

Промените в климата към трайно засушаване водят до възникване на пожари, които се случват рано напролет след безснежни и сухи зими и по време на сухи горещи лета през юли и август.

Изключително високите летни температури създават предпоставки за възникване на инциденти в полските и горски територии. Сухото време, изсъхналата растителност и вятърът са фактори, които бързо усложняват пожарната обстановка.

Горските пожари често съвпадат с най-големите горещини и засушаване - случват се рано напролет след безснежни и сухи зими и по време на сухи горещи лета през юли и август. За географската ширина на България са характерни такива цикли през 7-8 години. През последните 15 години обаче се забелязва обезпокояващ факт - **пожароопасните периоди са през все по-малки интервали** и се задържат за две и повече години.

Продължителното засушаване при липса на валежи в продължение на няколко поредни месеца в годината повишава риска от възникване на масови горски и полски пожари. При такова засушаване особено през летните месеци се създават предпоставки за причиняване на пожари в селскостопанските райони и тези с горски масиви.

В резултат на природни бедствия, свързани с продължително засушаване през летните и есенните месеци, възникват пожари в горските масиви. Характерно за тези пожари е бързото им разрастване и разпростиране на големи площи с образуване на нови огнища, поради което възниква опасност за живота на населението в прилежащите райони и за растителния и животински свят. Могат да бъдат нанесени значителни материални щети, придружени с възможно замърсяване на околната среда.

Пожарите, възникнали в горските масиви, сухите треви и храсти, в лесо - непригодните площи са сериозен екологичен, социален, икономически и стопански проблем. Ликвидирането на подобен клас пожари е свързано с изразходване на много финансови средства. Една немалка част тези пожари (в сухите треви) са повторяеми, което означава, че възникват на сходни места всяка година.

➤ **Природни бедствия /гръмотевични бури с мълнии/**

Гръмотевичните бури се характеризират с преминаването на многократни електрически разряди между облаците или между облаците и земята (мълнии) и съпровождащия ги звуков ефект (гръм). Проливните дъждове, придружени с гръмотевични бури с мълнии са често срещани и могат да предизвикат нежелани пожари.

Пораженията, свързани с гръмотевичните бури се дължат на

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC1615CB005

комбинирания ефект от вятъра, интензитета и количеството на валежите, в т.ч. и на градушките, върху градската инфраструктура и земеделските земи, както и на опасността от мълнии, които застрашават човешкия живот и често причиняват пожари.

Голям брой горски пожари биват предизвикани от мълния. Трудно е да си го представим, но изследователите потвърждават, че това е много често срещано явление. Когато мълнията удари, тя може да произведе искра. Тя може да порази дървета, електрически кабели и много други неща и да ги подпали.

➤ **Човешка небрежност или умисъл**

Основно причина за пожарите е човешкият фактор, изразен в безотговорно палене на стъртища, сухи треви и храсти. Много от пожарите, предизвикани от човешка ръка, са неумишлено причинени, от изхвърлен фас, стъкло, пластмаси или от недобре загасено огнище. Често срещано явление са и така наречените подпалвачи.

Други често срещани причини са – спонтанно възпламеняване най-често от използвани бутилки, разхвърлени из горските територии – при промяната на положението на слънцето през различните часови интервали, бутилките действат като лупи, опасно фукосиращи слънчевите лъчи на изключително малко място и температурата се повишава неимоверно бързо, което води до запалване на тревата или материалите под лупата.

➤ **Грешки в залесителната политика**

При залесяване на горски площи и земеделски земи се използват нехарактерни за района видове. Масово на ниска надморска височина в

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

сухи райони е залесявано с черен бор, който има може би най-висок коефициент на пожароопасност. Както и не навременното залесяване на горски територии, което води до изключително бързото обезводняване на горските площи, водещо до засушаване на територия доста по – голяма от територията предвидена за залесяване. Както и ненавременното залесяване водещо до покриването на големи територии с тревна растителност, която е много по – пожароопасна, предвид много бързото изсъхване на самата растителност водещо до повишаване на опасността от запалвания, водещи до големи пожари.

➤ **Състоянието на пожарните команди в България**

Остаряла техника, липсата на най-наложителните материали и оборудване /моторни триони, кофпомпи, подходящо облекло, транспорт, пожарни коли/. Към днешна дата е започнало подновяване на противопожарната техника, но тя пак не е достатъчна и в някои малки общини няма подмяна на техника и съоръжения. Горският ресурс, оценяван за милиарди е оставен без защита.

Липсата на собствена специализирана техника и необходимото време, загубено за преговори и транспорт от чужбина и в двата случая води до разрастване на пожарите и изгаряне на десетки хиляди декара гори.

3.2. Анализ на бедствията от пожари и възможните последиците от тях

Разрушителната сила на горските пожари е феноменална. Гората е цяла екосистема, състояща се от биотични фактори като животни,

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

насекоми, птици, бактерии, растения и дървета и абиотични фактори като вода, скали и климат. Ако горски пожар порази такава екосистема, всички форми на живот изчезват. Въздухът и водата силно се замърсяват.

Почвите се разграждат, а другите абиотични елементи, включително водосборните зони, също биват засегнати. Различните горски пожари горят по различен начин.

Поражения, предизвикани от горски пожари

От пръв поглед можем да идентифицираме засегнатата от пожар област, защото вида на пейзажа се влошава: различните форми и цветове на растителността изчезват и всичко се превръща в нещо като сивкава пустиня. Хората, които живеят наблизо, губят пейзажа от детството си. Обаче последиците от горските пожари отиват много по-далеч.

Горите, т.е. природата, са източник на живот, здраве и богатство. Това е мястото, което голям брой различни живи същества обитават едновременно: животни, растения, микроорганизми. Всички живи организми, които обитават горите, си взаимодействат и играят важна роля както едно за друго, така и за хората (те произвеждат чист въздух и вода, както и много други необходими неща, като например дървесина, диворастящи гъби, мед, трева за добитък).

В гората изгарят не само растения, животните също биват засегнати: те или умират, или трябва да се преместят на други места, защото губят своята храна и подслон.

Освен това качеството на почвата силно се влошава поради високите температури по време на пожар: умират организмите, които

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

живеят под земята и разграждат органичната материя, като по този начин дават възможност на растенията да се развиват. Почвата губи защитата на растенията против ерозия и след обилни дъждове водата я повлича със себе, замърсявайки реки, язовири, а понякога дори и градове (наводнения).

Въздухът се замърсява не само от дима, а също поради факта, че спира усвояването на CO₂ от атмосферата. Пожарите унищожават много ресурси, използвани от хората, особено в селските райони.

Много хора губят имотите си (вили, къмпинги) или част от техния доход (селскостопански култури, пасища, лов, мед, дърво, корк, кедрови ядки). Понякога умират хора, които живеят в района, но също и хора, които гасят пожара.

Но това не е всичко. Горските почви са богати на гниещи отпадъци и хранителни вещества, които поддържат безброй форми на живот и органични дейности.

Горските пожари повишават температурата на почвата до над 900°C и така потенциално унищожават почти всичките ѝ органични качества.

Въздействието върху вододелите също е важно. Изгорялата органична материя в почвата също влошава качеството ѝ. Това се отразява отрицателно на инфилтрацията и просмукването, поради което повърхността на почвата започва да отблъсква водата. Поради тази причина дъждовната вода не е в състояние да се оттича в подпочвените води, което води до ерозия.

ТАБЛИЦА ЗА ВРЕДНОСТИТЕ, ОТДЕЛЯНИ ПРИ ПОЖАР

№	Вещества, намиращи се в зоната на горенето и топлинното въздействие	Вредности, отделящи се при горене и топлинно разлагане
1.	Дървесина и други целулозни материали	въглероден окис, въглероден двуокис, дихидро-захариди, акролеин, алдехиди, азотна киселина, смолиста киселина, високомолекулни летливи вещества, сложни етере, кетони, феноли, амини, пиридин, метил пиридин, спирт, вода.
2.	Плоскости от дървесина	въглероден окис, въглероден двуокис, дихидро захариди, акролеин, алдехиди, амоняк, циано водород, азотни окиси, хлорирани въглеводороди, вода.
3.	Памук	въглероден окис, въглероден двуокис, ацетон, вода, акролеин, метилов алкохол, оцетна киселина, мравчена киселина.
4.	Вълна, коси, кожа, тъкани	въглероден окис, въглероден двуокис, амоняк, азотни окиси, алдехиди, циановодород, кетони, пиридин, хонолин, сярса съдържащи съединения.
5.	Мазнини, сапун, местни продукти	Освен другите химически вещества се образува висока концентрация на акролеин (концентрация около 0,0007 мс/л е пределно допустима, а при

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

		0,005% човек понася не повече от 1 минута).
6.	Каучук	изопрен, висши и неопределени въглеродороди.
7.	Лакове, продукти съдържащи нитроцилолоза	въглероден окис, въглена киселина, азотен окис, циановодород.
8.	Нафталин	динафтил.
9.	Ароматни вещества съдържащи вода	Сероводород, меркаптани, тиоетери, тиофен, серен анхидрид.
10.	Спирт	Въглероден окис, водороду формалдехид, ацеталдехид, метан, ацетилен.
11.	Нитроглицерин	Въглероден окис, въглена киселина, азотен окис.
12.	Бензол	Дефинил, антрацен.
13.	Ацетон	Кетони.
14.	Бездимен барут	Въглероден окис, ацитилен, нитрили, азотен окис.
15.	Етилов етер	Ацеталдехид, етан, прекиси, венилови съединения.
16.	Пластмаси, целолоид	Въглероден окис, ацетон, амоняк, азотен окис, цианови съединения, хлор анхидридни киселеини, формалдехин, фенол, флуор, фозген, стирол.
17.	Полистирол,	Въглероден окис, въглероден двуокис,

	пенополистирол	бензол, толуол, стирол, етилбензол, димери и тримери на стирола, азотни окиси.
18.	Полиметилметакрилат	Въглероден окис, въглероден двуокис, метил метакрилат, наситени и ненаситени въглеводороди.
19.	Епоксидни материали	Въглероден окис, въглероден двуокис, бензол, толуол, епихлорхидрин, амини, ацеталдехид, азотни окиси.
20.	Поливинилхлорид	Въглероден окис, въглероден двуокис, бензол, толуол, метан, етан, ацитилен, пропан, пропилен, ксилол, фозген, хлороводород и други хлорорганични съединения.
21.	Аминформалдехидни материали	Въглероден окис, въглероден двуокис, амоняк, метиламин, фенолформалдехид, циановодород.
22.	Феноли и фенолформалдехидни материали и пенопласти	Въглероден окис, въглероден двуокис, амоняк, фенол, фенолформалдехид, флуороводород, хлороводород, циановодород, метилов алкохол, мравчена киселина.
23.	Полиуретан и еластичен пенополиуретан	Въглероден окис, въглероден двуокис, циановодород, азотни окиси, изоцианити (толуен дицианит, метан, диметилбензиламин), ацетонитрил,

		акрилонитрил, пиридин, бензонитрил, анилин, ацеталдехид.
24.	Полиетилен	Въглероден окис, въглероден двуокис, циклоалифатни въглеводороди, парафини, формалдехид, етилен, метан, етан, пропан, пропилен, бутан, бутилен.
25.	Полиакрил	Въглероден окис, въглероден двуокис, циановодород, азотни окиси, акрилонитрил, амоняк, циан, дивенил.
26.	Полипропилен	Въглероден окис, въглероден двуокис, формалдехид, ацеталдехид, пропилен.
27.	Полиамид, в т. ч. и влакна	Въглероден окис, въглероден двуокис, ацетонитрил, азотни окиси, амоняк, капролактама, пиридин, пиролидин, метилпиридин, diazometan, бензонитрил, кетони, алдехиди.
28.	Полиестер, в т. ч. и влакна	Въглероден окис, въглероден двуокис, циановодород, азотни окиси, акролеин, алдехиди, кетони, ароматни въглеводороди, стирол.

3.3. Оценка на опасностите от пожар

В борбата с горските пожари трудностите произлизат от следните факти:

- те възникват на трудно достъпни места;

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

- разпространяват се с висока скорост;
- обхващат голяма площ;
- изискват голям ресурс от хора и техника за ликвидиране.

При възникване на пожар обстановката може да бъде:

- Сложна — продължителни, мащабни, с висока интензивност пожари, застрашени и изолирани населени места, труднодостъпни терени, високи средни денонощни температури, ниска атмосферна влажност;

- Тежка - прогресивно влошаващи се условия, пострадали населени места - население, жилищни и обществени сгради; обекти от националното стопанство.

Значителни материални и екологични щети, със загуба на горски фонд, могат да се получат от горските пожари. Възникнали върху терени, възпрепятстващи тяхното своевременно овладяване и ликвидиране, горските пожари могат да прераснат в масови. Сам по себе си такъв пожар не може да се разглежда като вид "природно бедствие", но възникнал върху труднодостъпни или изолирани полупланински или планински местности, и съпроводен от неблагоприятни метеорологични условия - силен вятър и продължително засушаване, разраствайки се, може да обхване обширни територии и да придобие мащаби, които го класифицират като "природно бедствие".

Оценка на пожарната активност в горските територии на общините Сунгурларе и Юскюп

В Община Сунгурларе за периода 01.01.2013 – 31.03.2018 г. общо опожарената площ за периода е 8 605 дка или средногодишно по 1721 дка. Опожарените горски площи в областта заемат 6,39% от общо

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

опожарената площ за страната. В резултат от горските пожари средногодишно се опожаряват по 15% от горската територия на областта.

Пожарната активност в горските територии на Община Сунгурларе през последните години е изключително динамична. Регистрираните пожари на територията на общината е над средното за страната и са довели до значителни щети на имущество и загуба на човешки живот.

През 2013 година – 117 пожара - 44 пожара – 490 дка

През 2014 година – 61 пожара- 57 – 370 дка

През 2015 година – 146 пожара – 31 – 795 дка

През 2016 година – 41 пожара – 2050 дка

През 2017 година – 72 пожара – 4800 дка

През 2018 до 31.03 – 5 пожара – 100 дка

Горските пожари, възникнали за периода, по видове са: върхови 40% и низови 60%. Тенденцията върви към увеличаване и то в пъти като се има предвид 2016г. и 2017 г. След такива пикови периоди има намаляване на площта на опожарените територии, но точно за това Община Сунгурларе кандидатства по проект от такъв тип за да се подготви за следващия пиков момент в опожаряването на горски територии. През периода на спад в горските и полските пожари, доброволното формиране използва времето за подготовка и учения по практическото погасяване на горски и полски пожари.

Общината разполага със собствено доброволно формиране, което не е преминало необходимото обучение по смисъла на Наредбата за доброволни формирования. Модулите за обучението са систематизирани в подготовката на самото формиране, за адекватни действия до пристигане на служителите от РС "ПБЗН" – Карнобат, и

подпомагането на екипите от РС "ПБЗН" до окончателното ликвидиране на запалването или пожара.

Община Юскюп, макар и с по-малка територия, също се намира в горска зона, но също така разполага с голяма промишлена зона, в която се помещават повечето фабрики в района и на нейната територия, които могат да бъдат сериозно засегнати от горски пожари и могат да бъдат отправна точка на огън, който може да се разпространи в горските зони на общината.

През последните 3 години в Община Юскюп са настъпили общо 12 пожара, от които 9 са извън населеното място на общината.

Рисковете от възникване на горски пожари се увеличават при наличието на територии с културни насаждения, граничещи с горски територии. Особено при прибиране на реколтата, което се извършва през лятото, а тогава условията за възникване и разпространение на пожари са най-благоприятни, сухо време, минимални количества валежи и най-вече техниката, която прибира реколтата. От ауспуха на трактори и камиони е възможно изхвърчането на искри, които са с много висока температура и причиняват запалване при допира си със сухата реколта. Обикновено засетите територии граничат с горските територии, което води до разпространение на пожари от полето към гората и в обратна посока.

Затова от изключителна важност е спазването на противопожарните изисквания по време на прибиране на реколтата.

Горските пожари, като последствия и въздействие върху околната среда, са считани за едно от най-големите природни бедствия в Общината.

Ежегодно пожарите водят до загуба на стотици хиляди хектари гори, големи разходи за потушаването им, загуба на редица функции на гората, даже и загуба на човешки живот.

Последиците от възникване на пожари могат да се групират в следните основни направления:

Екологични

Обезлесяване и ерозия на почвите. Промяна на водния отток, нарушаване на топлинния и воден баланс на екосистемите. Унищожаване на уникални находища на редки, защитени видове, ограничаване на биологичното разнообразие. Влошаване на санитарното състояние на горите. Намаляване поглъщателния капацитет на CO₂.

Икономически

Похабяване на горски ресурси след дългогодишно инвестиране - загуба на дървесина. Извънредно отделяне на средства за ограничаване на вредните последствия. Намаляване продуктивността на земите и влошаване на растежните условия. Намаляване на приходите.

Социални

Влошаване на микроклимата и условията за стопанска дейност. Спад в туристическия бизнес. Ограничаване на възможностите за поминък и обедняване на населението. Обезлюдяване на районите.

Въз основа на оценката на последствията се определя обхватът или разстоянието, на което ще има разрушения или жертви, като следствие от пожара.

Окончателната оценка от анализа на последствията дефинира

въздействието и разрушенията, които пожарите могат да причинят.

3.4. Изводи от анализа

3.4.1. Планиране и съгласуване на мероприятията по защита от пожари от органите на изпълнителната власт, местното самоуправление и местната администрация, организациите със стопънска и идеална цел под ръководството на общинския щаб за изпълнение на общинския план за защите при бедствия.

3.4.2. Готовност за използване на способности и средства за защита от пожари и провеждане на предварителни мероприятия за недопускане и намаляване на вредното им въздействие.

3.4.3. Извършване на превантивни действия, позволяващи прогнозиране появата и/или развитието на бедствените явления от пожари, както и отстраняване на предпоставките за възникването им.

3.4.4. Непрекъснато и целенасочено обучение на населението за способите и действията по осигуряване на сигурна защита и самозащита и своевременно информиране.

IV. ОЦЕНКА НА СТЕПЕНТА НА ГОТОВНОСТ ЗА ПОСРЕЩАНЕ НА УСТАНОВЕНИТЕ РИСКОВЕ.

Оценката на степента на готовност за посрещане на установените рискове се извърши след проучване на:

- цялостната организация по привеждане в готовност на силите и средствата за действия при възникване на пожар;
- начина и реда за оповестяване;
- механизма за координация, взаимодействие и улесняване на потока от информация между общинската администрация, държавните администрации и всички заинтересовани институции, в това число НПО/асоциации/фирми;
- разпределението на задълженията и отговорните органи и лица за изпълнение на предвидените мерки;
- предвидените в Плана за защита при бедствия сили и средства за локализиране и гасене на пожари;
- организацията по осигуряване на спасителни операции в зоните на пожар;
- други.

Община Сунгурларе е създала единица от 15 души, отговорни за управлението на горските територии. Тези хора са общински служители и са оборудвани от общината. Устройството обаче няма подходящо оборудване за реагиране при горски пожари. Има само 2 джипове LADA, които използва в ежедневните си дейности, но те не могат да се използват в случаите на горски пожари, които се срещат често в района.

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

Основните дейности, които се извършват са в три направления - работа в оперативен порядък при възникване на пожар, превантивни дейности за повишаване на готовността за реагиране и оценка на последициите.

Сили и средства за провеждане на спасителни и неотложни аварийно възстановителни работи в Община Сунгурларе:

- Средства на съставните части на ЕСС :
- Фирма – „Пътстрой-ЕООД“ гр.Карнобат - техника – трактори 3бр., водоноска – 2бр., трактор Т150К – 2бр., багери – 2бр., фадрома – 1бр. - личен състав – 15 човека.

Местонахождение : гр.Сунгурларе

В общината за ограничаване на мащабите на възникнали горски и полски пожари са изградени следните съоръжения:

- Минерализовани ивици /с ширина 3-5 м/
- Лесокултурни прегради /пътища с ширина 5-10 м/
- Барьерни прегради - /с ширина 10-20 м/

Община Сунгурларе не е подготвена за аврийна ситуация или бедствие, както и за локализиране и ликвидиране на горски или полски пожари. За целите на самата подготовка Кмета и служителите на негово подчинение трябва да изготвят аварийен план за предотвратяване на бедствия и аварии и да се запознаят в детайли с информацията в плана. Планът трябва да е съобразен с абсолютно всички нормативни изисквания, налагани от Европейския Съюз и Република България. Особено внимание трябва да се обърне в часта от нормативни изисквания, съгласувани с Република Турция. Подобряване комуникацията на различни нива в йерархията на управлението на доброволците в двете страни. Както и по – честото обменяне на

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

информация особено в областта на потушяването на горски и полски пожари. За това е много необходимо 100% използване на проекти по трансгранично сътрудничество, което позволява запълването на необходимостта от подобряването на уменията на доброволните формирования и подмяната на остарялата и в морално отношение техника. Закупуване на специализирана високо проходима техника, оборудвана с противопожарни уреди и съоръжения е важно за навременното локализиране и ликвидиране, на горски и полски пожари, от служителите на Община Сунгурларе. За това е необходимо първоначалното и периодичните обучения, на доброволното формирование, да имат най – вече практическа насоченост. Необходимо от страна на служителите от общината, да се запознаят в детайли с абсолютно цялата проблематика при погасяването на пожари. По този начин се избягва първоначалната уплаха при вида на горски или полски пожар. При професионалното обучение на доброволното формирование от особена важност е запознаването с противопожарните уреди, което от своя страна води до използването им точно по предназначение и с това се намалява в значителна степен времето за локализиране или ликвидиране на запалването или пожара в горски и полски територии. Обучението на доброволците от Община Сунгурларе до голяма степен ще повлияе на намаляването на горските и полски площи при унищожаването им от пожари. Всичко това ще доведе до повишаване на готовността за реагиране, от страна на Общината, на аварийни ситуации предизвикани от запалване и пожари.

В Община Юскюп има изключително добро взаимодействие между службите, отговарящи за горските територии, например държавни и

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

общински горски стопанства и службите за противопожарна защита. Това се изразява в направата и поддържането на просеки в горските територии, пожарозащитни прегради и пътища за противопожарни нужди. На територията на Община Юскюп има направени просеки, съобразени с турското законодателство в частта, отговаряща за горските територии, които са с дължина около 40 км. Има направени и пожарозащитни прегради, с необходимата законоустановена дължина и ширина, над 12 км. Има и изградени и поддържани, пътища за противопожарни нужди с дължина над 12 км. Тази практика за изграждането и поддръжката на пътища, в горските територии, за противопожарни нужди е от изключително значение за потушаването на горски пожари. Колкото пътя е по-стабилен, толкова по-бързо се придвижват силите и средствата на пожарните екипи и достигат до огнището на пожара. Пътищата за противопожарни нужди могат да се използват и от техника, която подвозва гасителни вещества – в повечето случаи – вода, по-близо до противопожарните екипи, което от своя страна води до по-бързото потушаване на пожари в горските територии защото се намалява времето за зареждане на противопожарната техника с необходимото количество гасителни вещества.

За успешното потушаване на пожари в горски територии се използват низините между тепетата. Защото на тази територия се изключва едно от условията за бързото разпространение на пожар в горска територия, а именно – вятъра. Огнеборците умело използват височините на тепетата, защото от там се вижда цялата територия на разпространение на пожара, което от своя страна е много удобно, защото веднага се вижда къде и от какви сили и средства има най-голяма нужда, за по-бързото потушаване на горския пожар. Което е и много добра

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

практика – изключване на едно от условията за бързо разпространение на пожара и атакуването му в най – необходимите места.

От пожарна гледна точка е много добре, че на територията на Община Юскюп има реки и естествени и изкуствени водоеми, които могат да се използват при необходимост от потушаване на горски пожари, като пожарозащитни прегради. Което е много добра и често използвана практика от противопожарните служби при борбата с горските пожари.

Има създадено общинско доброволно сдружение, което се ръководи от общински служители, които се използват по предназначение. При нужда се обявява и гражданска мобилизация за участие в локализирането и ликвидирането на горски пожари.

V. МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ИЛИ НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ПОЖАРИ

Превенцията е основен метод за недопускане, намаляване или бързо ликвидиране на запалвания и пожари.

Основните мерки, които е необходимо общините да предприемат, за да се намалят рисковете от пожар са:

В Община Сунгурларе

- Провеждане на превантивна дейност – обучение, поддържане на ресурс от хора и техника за своевременно потушаване на пожарите, създаване на необходимата организация за предприемане на мерки за защита на живота и здравето на хората, на околната среда и набелязване на необходимите действия на органите за управление и силите за реагиране при очаквани бедствия, предизвикани от пожари, ежегодно актуализиране на плановете за противопожарна охрана и други.

- Поддържане в готовност на силите и средствата - осигуряване и поддържане в постоянна готовност на силите, средствата комуникационно-информационната система за наблюдение, анализ и оценка на обстановката, както и определяне на задълженията и отговорностите на всеки от участниците в спасителните дейности и в ликвидирането на последствията от пожари.

- Своевременно изпълнение на противопожарни мерки в горите за ограничаване на пожари, поддържане на старите и изграждане на нови бариерни прегради и на минерализовани ивици;

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

- Назначаване на пожарнаблюдатели за навременно оповестяване при възникване на масови горски и полски пожари, изграждане и поддържане на наблюдателни кули, противопожарни депа и табла;
- Изграждане на гасачески групи по кметства и в Държавни горски стопанства, създаване на организация за масово участие на сили и средства за гасене на горски и полски пожари;
- Своевременно оповестяване на населението, органите за управление и силите, необходими за провеждане на спасителни и неотложни аварийно- възстановителни работи при възникване на масови пожари;
- Оказване на всякакъв вид помощ на населението, попаднало в района на масовия пожар.

Провеждане на превантивни мероприятия за недопускане и ограничаване възникването на пожари:

- Създаване на организация по осъществяването на мероприятия за обезопасяване на горските и земеделските масиви и по взаимодействието на общините с други институции за предприемане на конкретни мерки, целящи намаляване на предпоставките от възникване на пожари.
- Изработване на карти, класифициращи горските територии по степен на пожарна опасност;
- Своевременно и цялостно изпълнение на предвидените противопожарни мероприятия в горските територии, независимо от тяхната собственост;
- Организиране на ефективно взаимодействие между структурите на общината с други институции за осъществяване на дейностите по намаляване на предпоставките за възникване на пожари в горските

територии;

- Създаване на условия и провеждане на успешно пожарогасене на възникнали пожари;

Мерките за предотвратяване възникването на пожари включват:

1. Набелязване на конкретни съоръжения за възстановяване или изграждане на:

- бариерни прегради с цел разделяне горите на дялове с площ 2500 до 4000 ха просеки, почистени от суха растителност, шосета и трасета на далекопроводи високо напрежение с широчина 20-30 м;

- прокари през 5 км в горите от I и II клас и през 15 км в горите от III клас на пожарна опасност;

- лесокултурни прегради - просеки, почистени от суха растителност с ширина 5-10 м, които се прокарват през 400 до 500 м в големите комплекси млади иглолистни горски култури и възобновителни участъци, както и в широколистни такива, които са затревени или са от I или от II клас на пожарна опасност, с цел да се разделят на клетки по 20 до 40 ха;

- защитни минерализовани ивици - незалесени ивици с ширина от 3 до 5 м, където горската покривка е отстранена до минералния почвен слой. Проектират се по средата на незалесени прегради, по периферията на полезащитните пояси, както и за отделяне от вилни и работни земи, стопански и жилищни сгради, промишлени предприятия, сметища, пътища, ж.п. линии и др.;

- осигуряване на подстъпи за засмукване на вода от противопожарните автомобили за водоемите (естествени или изкуствени) и водните технологични съоръжения (охладителни кули, басейни и др.);

2. Системи за наблюдение, ранно предупреждение и оповестяване на органите за управление, силите за реагиране и населението.

- Определяне на необходимостта от изграждане/модернизация на съществуващите системи за наблюдение, ранно предупреждение и оповестяване. От анализа на възникналите пожари в общината може да се заключи, че липсва навременна информация поради неизградена система за предупреждение. Необходимо е изграждане на информационна система за обмен на информация между общината и РДГ – Бургас, за получаване информация в реално време за развитието на пожарната обстановка, от която може да се направят изводи за вероятното развитие на пожара, необходимите действия и очакваните поражения. Съществува необходимост от осигуряване и поддържане в постоянна готовност на комуникационно-информационната система, както и наблюдение, анализ и оценка на обстановката.

3. Модернизация на системата за връзка и обмен на данни

от дежурните по ОбСС към ОЦ и всички сили и средства, имащи отношение към управлението при кризи и ликвидирането на последствията от пожари.

4. Обучение на органите за управление, силите за реагиране и населението

4.1. Отговорни длъжностни лица от областната администрация за организиране и провеждане на обучението.

- Органите на изпълнителната власт и другите държавни органи организират обучение на служителите от подчинените им звена, служби и други оперативни структури за изпълнение на дейности по защитата при пожар;

Регионален инспекторат по образование – Бургас отговаря за обучение на децата от детските градини и училищата за поведение и действие при пожар;

Районна Служба „Пожарна безопасност и защита на населението“ – гр Карнобат.

4.2. Провеждане на учения за отработване на взаимодействието между органите за управление, съставните части на Единната спасителна система и населението при пожар;

Подготовката на съставните части на Единната спасителна система се извършва чрез провеждане на тренировки и учения. Целта на тренировките е установяване състоянието на комуникационно-информационната система и готовността на екипите за реагиране при пожар. Ученията се провеждат за подобряване на взаимодействието и координацията на съставните части на Единната спасителна система и органите на изпълнителната власт за реагиране при пожар. Обучението на населението за начините на поведение и действие и изпълнението на необходимите защитни мерки при пожар се организира от кмета на общината като обучение по желание.

4.3. Източници на финансиране.

- републикански бюджет – за доброволните формирования;
- общински бюджет – за органите за управление, общинска администрация и населението;

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

- съгласно годишния план от Националната програма за защита при бедствия;

Източниците за финансиране по Националната програма за защита при бедствия 2014-2018 са държавният бюджет, общинските бюджети, структурните фондове на Европейския съюз и други.

Когато финансирането е за сметка на държавния бюджет, съгласно Закона за защита при бедствия, финансовите средства за изпълнение на Националната програма за защита при бедствия 2014-2018 се осигуряват в рамките на бюджетите на съответните министерства и ведомства и бюджетни взаимоотношения на общините с централния бюджет, утвърдени със Закона за държавния бюджет на Република България за съответната година.

Всяко министерство и ведомство,

Органите за местно самоуправление, отговарящи за определена дейност по Програмата за защита при бедствия, трябва да разполагат с актуални разчети за необходимите разходи за дейностите в сферата на техните ангажименти за изпълнението на Програмата. Необходимо е в процеса на работа всяко ведомство да уточни по кои политики и програми ще бъде осъществявано финансирането на дейностите.

Финансовите средства за изпълнение на Програмата е необходимо да бъдат заложили в бюджетите на съответните разпоредители с бюджет. Те трябва да се заявяват от министерствата и ведомствата всяка година в хода на бюджетната процедура за съответната година.

- други – спонсорство, дарения и др.

На основание чл. 18, ал. 4 на Закона за защита при бедствия може да се търси финансиране или съфинансиране и от други източници, каквито са фондовете на Европейския съюз.

Финансовото и материално-техническото осигуряване на защитата при възникване на пожари включва:

1. Текуща издръжка на силите и средствата на Единната спасителна система;
2. Производство, ремонт, доставки на техника, оборудване и друго имущество, необходимо за защитата при пожари;
3. Социални и обслужващи дейности;
4. Създаване и поддържане на кризисни запаси от материални средства и гориво-смазочни материали за осигуряване защитата на населението при пожари;
5. Други дейности, свързани с осигуряването на защита при пожари.

При управлението на финансовите средства се упражнява единен контрол върху тяхното законосъобразно използване.

5. Дейности за намаляване на риска от пожари.

С разработването на оценката на риска при пожари в община Сунгурларе се цели създаване на необходимата организация за предприемане на мерки за защита на живота и здравето на хората, на околната среда и набелязване на необходимите действия на органите за управление и силите за реагиране при пожари, както и кризи предизвикани от пожари.

- Поддържане на непрекъснато оперативно дежурство в ОЦ към „ПБЗН“, общините и формиранията на юридическите и физически лица за осигуряване на навременно предупреждение и оповестяване;

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

- Осигуряване и поддържане в постоянна готовност на комуникационно-информационната система, както и наблюдение, анализ и оценка на обстановката;
- Определяне на задълженията и отговорностите на всеки от участниците в спасителните дейности, в ликвидирането на последствията от пожари и при възстановяване на нормалния ритъм на живот.
  - Превантивни дейности за снижаване на риска от пожари
  - Разработване и изпълнение на програми за намаляване на риска от пожари;
  - Изпълнение на дадени предписания от проверки ;
  - Набелязване на съоръжения за рехабилитация или изграждане и изготвяне на предложение за включване в националната програма за защита при бедствия. Ще бъде набелязана от комисия, назначена със заповед на кмета на общината за оглед и предварителна оценка;
  - Модернизация и изграждане на системи за оповестяване на органите за управление, силите за реагиране и населението;
  - Обучение на органите за управление и силите за реагиране;
  - Провеждане на учения за отработване на взаимодействието между органите за управление, силите за реагиране и населението при хипотетични пожари;
  - Заседания на ОбСС за координация в общината за контрол по готовността на частите на Единната спасителна система за действие при пожар;
  - Практическо отработване действията при пожар в потенциално опасни обекти, училища, детски градини, обществен транспорт, електроснабдяване, газоснабдяване, социални служби, сгради с масово пребиваване на хора и други;

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC1615CB005

- Актуализация на телефония указател на ведомствата със задачи по защитата при пожари;
- Изготвяне на стандартни оперативни процедури за действия при пожар;
- Изготвяне на указания - правила за поведение и действия на населението при пожар с цел излъчването им по средствата за масово осведомяване, а при необходимост и с подвижни оповестителни системи, монтирани на МПС;

От особена важност при овладяването на пожарите са:

- активно проследяване на рисковете от горски пожари и тяхната поява и осигуряване на връзка с органите за гражданска защита;
- своевременното информиране за възникването и предприемането на ефективни действия за локализирането на малките пожари;
- анализ на получената информация и прогнозиране развитието на пожара с цел предприемане на своевременни мерки за запазване живота и здравето на хората.
- подобряване обмена на информация относно метеорологията и риска от пожари в граничния район България и Турция.
- наличие на по-специализирана техника - трактори, булдозери, кранове, валяци, който могат евентуално да се използват при разчистване на територии, до минерализован слой почва, с цел полесното локализиране и погасяване на горски и полски пожари.

Основни дейности и насоки за ограничаване влиянието на горските и полски пожари:

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

- Популяризиране на нормативната и териториална уредба на горските и полски територии с цел:

- а) предотвратяване на горските и полски пожари в тях,
- б) снижаване степента на пожарна опасност на насажденията;
- в) бързо установяване на възникналите пожари, ограничаване на разпространението им и успешното им гасене.

- подбор на подходящите технически и лесоустройствени мероприятия в зависимост от степента на пожарен риск (барьерни и лесокултурни прегради, минерализовани ивици, пожарозащитни пояси, санитарни ивици, конструиране на пътища за движение на противопожарни автоцистерни, организиране на наблюдателни пунктове);

- Установяване на степента на пожарен риск в Регионално дирекция по горите /РДГ/ и държавните горски стопанства в общината;

- Отстраняване на отпадъците след сечите;

- Поставяне на табели:

- а) с противопожарно съдържание;
- б) за уточняване на местата за палене на огън.

Набелязване на мерки за защита на населението при пожари

Дейностите по защитата на населението в случай на заплаха или възникване на пожари се състоят в:

1. предупреждение;
2. изпълнение на неотложни мерки за намаляване на въздействието;
3. оповестяване;
4. спасителни операции;

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

5. оказване на медицинска помощ при спешни състояния;
6. оказване на първа психологическа помощ на пострадалите и на спасителните екипи;
7. овладяване и ликвидиране на екологични катастрофи;
8. операции по издирване и спасяване;
9. временно извеждане;
10. извършване на неотложни аварийно-възстановителни работи;

Финансиране на програмите за намаляване на риска от пожари.

- Съгласно годишния план от Националната програма за защита при бедствия;
- От общинските бюджети за сгради и съоръжения общинска собственост;
- За училища и детски градини – от делегираните им бюджети;
- В Държавните горски стопанства в областта и РДГ – Бургас - със средства, заделени от бюджетите им;
- За юридически лица и еднолични търговци, упражняващи дейността си в сгради с масово пребиваване на хора и потенциално опасни обекти – с техни средства.

В Община Юскюп

- Бърза и навременна комуникация между звената, заинтересовани за недопускане или бързо локализиране и ликвидиране на запалвания и пожари в горските територии.
- Парцелиране на посевите на значително по-малки територии, чрез направата на минерализована ивица с необходимата дължина и

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

ширина, между парцелите. По този начин се цели ограничаването на разпространението на открит огън при евентуално запалване на малка територия.

- Направата на минерализована ивица, с нормативно изискуемата дължина и ширина, на границата между територията с посеви и горската територия. Така се цели спиране на евентуален открит огън да навлезе в горска територия от полската.

- Оборудване на техниката за прибиране на реколтата с уреди за първоначално гасене – различни видове пожарогасители. За да могат водачите на техниката, която прибира реколтата да реагират мигновено на евентуално запалване на част от реколтата, като използват пожарогасителите по предназначение.

- В прибирането на реколтата да участва и техника, която подвозва някакъв съд с вместимост 3000 до 5000 литра вода, оборудван с помпа за подаване на вода и няколко шланга за недопускане на разпространение на запалването.

Лесовъдите са от особена важност в превантивните дейности за недопускане на пожари в горски територии. Те казват в коя територия какво и как да се направи или изгради или поддържа за да се доведат до минимум причините за разпространението на горски пожари. Не е добре че към момента в Община Юскюп няма предвиден щат и назначени служители лесовъди но използват услугите на лесовъдите от Държавното горско стопанство.

VI. ДОБРИ ПРАКТИКИ В ПРОТИВОПОЖАРНАТА ДЕЙНОСТ

Няколко трансгранични пожара показаха острата необходимост да се намерят пътища за сътрудничество при овладяване на крупни горски пожари. Така се стигна до оригиналната за българо-турските отношения идея, която обедини лесовъдската колегия от двете страни на границата.

Идеята бе подкрепена и развита до трансграничен проект между България и Турция по проект № CCI:2014TCIS CB005-1-162 „Съвместни действия за борба с пожарите“, финансиран по Програма за Трансгранично сътрудничество INTERREG- IPA CBC, България -Турция 2014-2020.

В основата на намаляването на риска от пожари е събирането и разпространението на информация за добрите практики във връзка с успешното развитие на пълноценни политики в тази област. Информираността на отговорните институции гарантира лесното използване на добрите практики в планирането на превантивните мерки и мероприятия, а информираността на населението улеснява изпълнението им.

В тази връзка, противопожарните дейности и управлението на горските пожари следва да се проектират и осъществяват по подобие на дейностите в страни, където цялата или преобладаващата част от територията е определена като силно застрашена от пожари (Гърция, Франция, Испания, Португалия и др.).

Прехвърлянето на предварително идентифицирани добри практики между двете страни е една основна възможност за подобряване защитата на горските територии от пожари в районите на Община Сунгурларе и

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

Община Юскюп. Добрите практики могат да бъдат свързани с управление на риска в реално време – при избухването на горски пожари, оценка на настъпилите щети в опожарените площи и потенциални усилия за възстановяване.

Използваме матричния метод за оценка на добри практики и идентификация на най-успешните от тях в двете общински части на територията на двете страни и пренасяме съществуващия европейски опит по отношение на горските пожари. За целите на методиката, опитът на EFFMIS е добър инструмент. Той може да бъде използван и в нашия случай за идентификация и приемане на добри практики в трансграничния район за мониторинг и превенция на горските пожари. Прилагането на инструмента става на четири етапа, от които най-важен е: оценката по матрица за добра практика, като инструмент за нейния избор.

Услуги групирани в 5 обобщени категории	I. Мониторинг & Откриване II. Информация & Картиране на източниците III. Моделиране & Симулация IV. Управление на пожари V. Запис на събитията & обработка на мета данни
--	--

<p>Всяка ДП включва 8 допълнителни индикатора/информационни показатели</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Може да бъде изпълнена като отделно приложение ❖ Изпитана при полеви условия - в реален инцидент ❖ Изпитана в симулационна среда ❖ Оценка на разходите за прилагането ѝ ❖ Оценка на честотата за поддръжка & разходи ❖ Необходимост от специфични подобрения ❖ Преимущество пред другите системи ❖ Докладвани проблеми при използването ѝ
---	--

**Матрица за оценка на добри практики (ДП),
 Източник: Проект EFFMIS, 2012 г.**

Това предполага използване на възможности на добрите практики и след оценката им за приложимост трансфера им да се залага в регионалната програма за действие.

Оценъчната матрица (таблицата) за добри практики представя обобщен поглед върху услугите/елементите, предоставени от всяка добра практика и подробна оценка. Тя показва и втора възможност – българската страна да улесни турската в трансфера на добри европейски практики в погасяването на горски пожари.

Формирането на партньорството винаги води до успешно начало на трансфера на добра практика. И двата партньора по проекта имат сходни

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

нужди и са изправени пред близки проблеми по отношение на горските пожари, тъй като дейността им се развива върху единен физикогеографски комплекс, разделен от държавна граница. Двете страни по проекта са поели задължението да си сътрудничат с цел да се подобри реализираната от тях горска политика по отношение на управлението при криза. Всяка от общините е изпитала в значителна степен опустошителните последствия от горските пожари.

Необходимостта от интегриран подход е осъзната във всички равнища на администрацията, като верен път за постигането на ранно откриване и ефективно управление на горските пожари.

Добрите практики в погасяването на горски и полски пожари се разделят на **превантивни и активни**. Превантивните мерки включват набор от методики и дейности, определящи нивото на запознаване на жителите на Община Сунгурларе и община Юскюп с реалната обстановка преди възникване на аварийна ситуация. Превантивните дейности снижават риска от горски пожари.

Превантивните дейности си поставят за задача да спомогнат за идентифициране и приоритизиране на конкретни области за трансгранично и регионално сътрудничество, както и да гарантират решаването на проблемите координирано, с перспектива за развитие на капацитета за намаляване на риска от горски и полски пожари в дългосрочен план.

Превантивните дейности имат за цел да очертаят съгласувана рамка за определяне на стратегическите приоритети за действие за намаляване на риска от горски и полски пожари и да подпомогне изпълнението на мерките за тяхното осъществяване на национално,

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

областно и общинско ниво. Превантивните дейности си поставят за задача да спомогнат за идентифициране и приоритизиране на конкретни области за трансгранично и регионално сътрудничество, както и да гарантира решаването на проблемите координирано, с перспектива за развитие на капацитета за намаляване на риска от горски и полски пожари в дългосрочен план.

Превантивните действия се основават на следните ключови ценности: **позитивно мислене, перспективност, информираност, култура, равнопоставеност, отговорност, сътрудничество, приемственост и политическа воля** от страна на участниците в проекта по трансгранично сътрудничество, преосмисляне на целите и приоритетите, които трябва да се поставят в основата на нов горски стратегически документ.

Позитивно мислене

В българското общество се подценява значението на превантивната дейност, чрез която пожарите могат да бъдат не само очаквани, а и управляеми. Усилията на отговорните институции са насочени преди всичко към изграждане на способности за реакция при възникнал пожар. В техния ръководен и експертен състав трябва да се формира позитивно мислене по отношение възможността рискът от пожари да бъде управляван.

Перспективност

Перспективният подход преодолява недостатъците на чисто планиращия подход, който залага само на съществуващите тенденции и

възможните прогнози, като допуска определена несигурност и многовариантност на прогнозите при организиране на управлението. По тази причина, планирането на устойчивото развитие трябва да се извършва чрез прилагане на перспективния подход при осъществяване на дейностите за намаляване на риска при пожари.

Информираност

В основата на намаляването на риска от пожари е събирането и разпространението на информация за добрите практики във връзка с успешното развитие на пълноценни политики в тази област. Информираността на отговорните институции гарантира лесното използване на добрите практики в планирането на превантивните мерки и мероприятия, а информираността на населението улеснява изпълнението им.

Култура

Фактор за намаляване на риска от пожари е и формирането на култура на превенция, както и на правилно поведение на обществото по време на пожар. Повишената обществена култура за риска от пожари влияе върху процесите на вземане на решения, развитието на нормативната база и организирането и разпределението на ресурси за намаляването на риска от пожари. Това гарантира ефективна политика за намаляване на риска от пожари.

Равнопоставеност

Много важен принцип в областта на намаляване на риска от пожари е равнопоставеността на гражданите. Гражданите в неравностойно

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

положение и социалните групи с по-нисък социален статус имат ограничен достъп до съответните организационни и материални ресурси, което е предпоставка за повишена уязвимост на тези социални групи при пожари. По тази причина се налага създаването на условия за равнопоставеност в районите с риск от пожар на всички социални групи, включително при защита и реагиране при пожари.

Отговорност

Намаляването на риска от пожари е израз на морална и обществена отговорност на всички ръководни равнища. Както пряко, така и косвено отговорните ръководители трябва да вярват и да търсят реализация в хуманната кауза в борбата с пожарите. Сериозната обществена отговорност, която поемат с участието си в управлението на риска от пожари, изисква стриктно публично определяне на отговорностите и ясна персонализация на тяхното изпълнение.

Сътрудничество

Съвременните държави не са сами пред предизвикателствата на различните бедствия. Усилията им за намаляване на риска се подпомагат чрез обединените действия на страните в рамките на ООН и чрез координирана нормативна рамка. Документите на Международната стратегия за намаляване на бедствията (ISDR), създадена през 2000 г. от Общото събрание на ООН, са водещи в управлението на риска от бедствия.

Редица документи на ЕС са основа за подобряване и съгласуване на действията и резултатите при управление на риска от бедствия на

международно ниво между съответните компетентни органи, което допринася за изпълнението на Рамката за действие Хиого и представлява част от пакет, който има външно и вътрешно измерение за Съюза. Сътрудничеството между държавите засилва капацитета за готовност и реагиране при бедствия чрез балансиран подход, ръководен от два принципа: национална отговорност и солидарност на ЕС.

Приемственост

С промените в Закона за защита при бедствия през 2012 г. е създаден Консултативният съвет за подпомагане на Министерския съвет при формиране на държавната политика в областта на защитата при бедствия, който изпълнява функциите на Национална платформа за намаляване на риска от бедствия на Република България към настоящия момент. Съветът продължава усилията на страната ни в тази сфера от 1990 г. насам, когато се поставя началото на Международната декада за намаляване на риска от бедствия.

Осигуряването на приемственост в развитието на националните политики за намаляване на риска от бедствия смекчава последствията от тях и ограничава въздействието им върху хората, икономиката и околната среда.

Политическа воля

Сложността на общественото устройство и управление днес изисква ясна политическа воля, която да наложи интегрирания подход при управлението на риска от пожари. Наличието на политическа воля е една от основните предпоставки за включване управлението на риска от

пожари в планиране на развитието на всеки сектор от обществения живот.

Постигането на взаимодействие между двустранните нормативни документи за превантивни дейности изисква осъществяването им да стане още в процеса на тяхното разработване. Необходимо е да се отчетат йерархичните нива и логическата обвързаност между тях, определени в националните законодателства на България и Турция.

Превантивни мерки

Изготвяне на общински аварийен план за бедствия и аварии

Изготвяне на общински аварийен план за бедствия и аварии във връзка с подобраването на всички дейности и действия за предотвратяване и по – безопасното преодоляване на евентуални кризисни ситуации. Плана трябва да отговаря на нормативното устройство на Република България, на всички закони и подзаконови актове. Необходимо е да е съобразен с всички условия най – вече на територията на Общината. Разработен от специалисти в областта на изследване и предодвратяване на дадени авариини ситуации Плана трябва да е обективен дори това да означава доста честото му актуализиране в зависимост от промяната на всяка една от авариините ситуации разгледани в него. Актуализациите да се правят въз основа на реални данни получени от теренни изследвания включващи всяка една територия и област предвидени в плана. В случая разглеждаме аварийна ситуация – горски и полски пожари.

Поддържане на непрекъснато оперативно дежурство в РС„ПБЗН“ гр. Карнобат намиращо се на 23 км. от община Сунгурларе и на

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

приблизително 45 км. до най – отдалечената точка на общината. Недопускане на промяна в състава на РС„ПБЗН” гр. Карнобат имайки предвид неговото намаляване. Защото с по- малко наличен състав доста по-трудно се преборват пожари. При пожар в който участват 2 броя пожарни автомобили с 6 или 8 пожарникари, те ще се справят по-бързо с дадена обстановка, отколкото 1 бр. пожарен автомобил с 3 или 4 пожарникари. В крайна сметка времето и атмосферните условия са определящи за ограничаване и ликвидиране на пожара в дадена територия.

Обучение на органите за управление и силите за реагиране.

Много е важно, при големи и продължителни пожари, действията на всички участващи да са координирани. Затова е много добра практика в периодичното проиграване на занятия да участват служители от различни ведомства. По този начин при крупни пожари всяко ведомство ще извърши различна дейност, попомагаща най-вече действията на служителите от ГД „ ПБЗН ” – МВР гр. София. Примерно ведомство, чиято задача е да снабдява пожарникарите с необходимите водни количества за зареждане на ПА с вода за гасене. Друго ведомство което ще изпрати свои работници с моторни триони да направят просека за ограничаване разпространението на огъня. В същото време друга служба ще съобщи на граждани дали тяхното местоживееене ще бъде засегнато от стихията и ще предупреди населението за евнтуална евакуация. Друга служба ще се заеме с евентуалното извозване на евакуиращите се. Тези действия трябва да бъдат предприети във възможно най-кратък времеви интервал, за да не се допусне постраждане на граждани.

Превантивната дейност обхваща най-вече подрастващите. Още от ранна детска възраст се стремим да покажем че не е добре да се играе с огън. Затова в детските градини има упражнения, при които под формата на игра децата се запознават с различни ситуации в които могат да попаднат. Това е в съответствие с програми и стратегии за развитие на висока противопожарна култура в подрастващите. Следващата стъпка е създаването на Младежки противопожарни отряди в училища и гимназии. Тук вече превантивната дейност е застъпена с лекционен материал, като лектора се стреми в 8 до 10 лекции да изложи примери и да доизгради повишаването на нивото на противопожарната култура на учащите се. След излагане на лекционния материал в училище има предвидени практически занятия, които завършват със състезание на младежките противопожарни отряди. Състезанията са в няколко нива. Първо ниво е между учениците от няколко училища от една община. Победителите играят с ученици от съседни общини от една и съща област. Второ ниво е състезание между отделните области като принципа е същия. Най-високото ниво е участието на учениците в международни състезания. Състезанията са с практическа насоченост. За какво служат шланговете в ПА. Начините за разгъване на шланг – дали по посока, указана от ръководителя, потушаване на пожара там или разгъване на късо разстояние. Построяване на шлангова линия. Шланговете служат за предоставяне, предимно на вода, от ПА до огнището на пожара. Разстоянията може да са по – големи, над 100 м., тогава се изисква построяване на шлангова линия с различни по диаметър шлангове. Като задължително се започва от най-големия диаметър при ПА до най-малкия при огнището. След построяването на шланговата линия, от учениците в състезанието, то продължава с използване на кофпомпа. Устройството е

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

практично и представлява 20 литров съд за вода с дръжка. В съда има помпа, която помпи и в двете посоки, нагоре и надолу. Помпата завършва с накрайник „ щорц “, към който посредством съединител е закрепен 2 метров шланг, към който посредством съединител е скопчан струйник. Струйника служи за носочване на водната струя към мястото, което е определено – мишена. Четирима от участниците в отбора се занимават с кофпомпата, под погледа на капитана на отбора. Други четири междувременно се занимават с правенето на възли, които се използват при нужда от евентуално самоспасяване чрез използване на алпийско въже. Обучението, ако има желаещи, продължава с обучението на доброволци. Има нормативна база за обучение на доброволци – Наредба за доброволните формирания в Република България. Има няколко етапа на обучение, които се заключават в покриването на критерии за първоначално периодично обучение за управление на формирането и обучение за обучители.

✚ Осигуряване и поддържане в постоянна готовност на комуникационно-информационната система, както и наблюдение, анализ и оценка на обстановката.

Когато има непрекъснат обмен на актуална информация, подавана своевременно от хората, които работят на терена, тогава времето за локализиране и ликвидиране на пожара се намалява драстично. Има се предвид служители и работници в държавните горски стопанства, горски стражари и юридически лица свързани с добива, изнасянето и превоза на дървен материал. Ако се подобри комуникацията между държавните служители и работници от една страна и юридическите лица свързани по някакъв начин с добиването на дървен материал от друга ще се

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

подомогне и намали в пъти работата на пожарните екипи. Например да се изпратят работници от юридическите лица с моторни триони да изрежат дървета така че да се обособи просека за пресичане на пътя на разпространение на пожара. Това вече е правилен анализ и оценка на реална ситуация.

⚡ Определяне на задълженията и отговорностите на всеки от участниците в ликвидирането пожари.

Правилния разчет на хора, сили и средства, който са определени за помощ и различни действия при горски пожари, е много сполучлива практика при по – бързото им преодоляване. Това най – вече зависи от честотата на проиграване на различни схеми, ако има такива, в авариините планове разработени от Общинската администрация и Държавните горски стопаснтва. Има се предвид недопускането на лутане и чудене, от страна на държавни и частни служители и работници, и най-вече какво да предприемат при дадена пожарна ситуация. Защото опита показва че се губи най-много време, когато хората не знаят какво да правят попаднали в горски или полски пожар. Когато всички знаят какви са техните задължения те много по-бързо ги изпълняват, при което се пести много време. А както написахме по – горе времето е от определящо значение за разпространението на пожара, в случаи когато няма намеса на атмосферни влияния който да намаляват драстично времето за реагиране. Има се предвид силен вятър, който способства за подаването на струя силен въздух в огнището и следва по-бурното изгаряне на дървения материал.

+ Включване на служители на ДГС в потушаването на пожари

Включването на служители на ДГС в потушаването на пожари е от особено значение. Познаването на района от страна на служителите и работниците на ДГС е най-големия ресурс, който може да се използва при локализирането и ликвидирането на горски пожари. Служителите и работниците са много добре запознати с районите, в които може да възникнат евентуални пожари. Те могат по най-бързият начин да вземат мерки, да помогнат на пожарната като покажат най-прекия път до огнището. Съответно знаят къде се намират пожарни прегради, просеки, естествени и изкуствени водоеми, релефа на терена. Затова при евентуална ситуация е добре да има безпрепятствена комуникация между ДГС и пожарна безопасност.

+ Изпълнение на дадени предписания от компетентни органи, свързани с проверки на терена.

Предписанията могат да бъдат от Изпълнителна Агенция по Горите или от органите на Главна Дирекция „ ПБЗН ” – МВР гр.София. Обикновено предписанията са обвързани със срокове за изпълнение на предписаните мероприятия. Мероприятията са свързани с изграждането на нови или поддържането на стари съоръжения, които ограничават разпространението на горските пожари. Сроковете са съгласувани със стратегии и програми за превантивна дейност в горските и полски масиви.

+ Провеждане на заседания в Общинския съвет за сигурност

Добра практика е да има заседания в Общинския съвет за сигурност, където да заседават служители от различни структури за да се извърши по-добра и точна комуникация между отделните звена при ситуация на пожар. Защото много се подобрява извършената работа когато служители от различни структури се познават и комуникират много по-лесно. Комуникацията се извършва почти винаги чрез мобилна връзка, затова е необходимо служителите да се събират често, за да знаят с кого и кога трябва да се свържат при евентуален пожар.

Актуализация на телефония указател на ведомствата със задачи по защитата при горски и полски пожари.

Винаги е добре когато няколко различни ведомства работят по отстраняването на даден проблем да са в постоянна връзка. Именно за това е много практично ежегодното актуализиране на телефонните указатели на тези ведомства, и тяхното предоставяне на Общинската администрация.

Така при създадена се ситуация с разрастване на горски или полски пожари, възможността за използване на повече хора за въздействие на ситуацията винаги е от голяма полза. Имам предвид разрастване на полски пожар в непосредствена близост до горски масив. По правило Общинската администрация може да използва своя техника, при не големи разстояния но може да се позвъни на фирми занимаващи се с обработване на земя, ако в случая фирмата има на подходяща техника в опасния район. За извършване на заораване на полския масив, с достатъчна ширина, за да се предотврати запалване на горския масив.

✚ Изготвяне на стандартни оперативни процедури за действия при пожар.

Всяка Общинска администрация в Република България е нормативно задължена да изготви стандартни оперативни процедури за действия при горски и полски пожари. Това задължение се отнася и за Държавните и Частни фирми и организации. Оперативните процедури, особено на частните фирми трябва да са съобразени със създадените такива от Държавните институции. Процедурата за действие при пожар в горски или полски масиви, на частна фирма за добиване и извозване на дървен материал и частна фирма за обработване на полски масиви трябва да кореспондира със същата процедура на Общинската администрация. Именнно при пожарна ситуация докато, от Общинската администрация изпращат към мястото на произшествието водоноска за зареждане на ПА с вода, от фирмата за обработване на полски масиви за започнат заораване пред фронта на пожара а от фирмата за дърводобив да са в готовност за изрязване на горския масив пред фронта на пожара за успешното и навременно погасяване. Тази съгласуваност в действията ще доведе до по-бързо ограничаване и ликвидиране на пожара.

✚ Изготвяне на указания - правила за поведение и действия на населението при пожар

Изготвяне на указания - правила за поведение и действия на населението при пожар с цел излъчването им по средствата за масово осведомяване, а при необходимост и с подвижни оповестителни системи, монтирани на МПС. Правилата за поведение на населението при горски и

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

полски пожари са от особена важност в случаите когато населените места са много близо до горски или полски масиви. Оповестяването е много добра практика без значение от средствата за оповестяване. Важно е населението да е на ясно със създалата се пожарна ситуация защото по този начин не се допуска паника. При евентуална евакуация населението трябва да знае през кой от изходите от населеното място трябва да се евакуира. За да не попадне в огнен капан. Осведомяването е за използване на източен изход от населеното място някой решава да използва западен изход. Попада в огнен капан поради изключително тесните пътища от републиканската пътна мрежа. Фронта на пожара е един километър гори от ляво полски масив а от дясно горски масив. По протежение на километър в зоната на пожара има изключително малко въздух, автомобила с който се евакуират хората от населеното място не е предвиден за работа в такива условия и двигателя преустановява дейност. Обстановката още повече се усложнява защото в района няма представители на екипите на пожарната за спасяването на хората от автомобила. Затова е много важно подаването на навременна и точна информация.

** Подбор на подходящи технически и лесоустройствени мероприятия за намаляване на риска от горски и полски пожари.**

Подбор на подходящи технически и лесоустройствени мероприятия в зависимост от степента на пожарен риск на района (изграждане на бариерни и лесокултурни прегради, пожарозащитни пояси, пътища за движение на противопожарни автомобили).

Провеждането на лесоустройствени мероприятия се извършват съгласно Закона за горите и одобрените лесоустройствени проекти.

- Изграждане на бариерни и лесокултурни прегради

Има се предвид засаждане на цели парцели с млади фиданки с цел намаляване на пожарното натоварване на територията. Това означава, че когато са млади, растенията са зелени и нямат необходимата листна маса за поддържане на огън, нито необходимата височина, за да може да се прехвърли огън на 20 до 50 метра посредством нагорещения въздух около огнището на пожара.

- Минерализовани ивици

Проектират се с подходяща ширина в зависимост от пожарната опасност в горския район. Ако минерализованата ивица се намира в горски масив от широколистни гори ширината на ивицата е една, ако минерализованата ивица се намира в горски масив от иглолистни гори широчината на ивицата ще е по-голяма, защото риска от пожар в иглолистни гори е доста по-голям.

- Пожарозащитни пояси

Представяват райони засадени със зелени култури, най-често люцерна. Люцерната е зелена почти цялостно, което от своя страна възпрепятства появата и развитие на пожар в този район.

- Санитарни ивици

Представяват почистени от всякаква растителност участъци най-вече около пилоните за пренос на електрическа енергия. Тези участъци трябва да се почистват ежегодно, защото има случаи, в които има запалване на растителност от прескачането на искри от електропреносната мрежа, които за съжаление са доста често явление особено през летните месеци, когато има продължителни сухи периоди.

- Конструирание на пътища за движение на противопожарни автомобили и автоцистерни за гасене на горски пожари

Конструирание на пътища за движение на противопожарни автомобили и автоцистерни е преоритет на Общинската администрация и Държавните горски стопанства особено в общините с горски територии. Пътищата трябва да са конструирани така, че да могат да поемат предвижването на ПА и водоноски за противопожарни нужди. Има се предвид пътя да не пропада, да е стабилен и да поема тежестта на пожарните автомобили и водоноски. Да е достатъчно широк, за да не се повредят ПА и водоноски. През определено разстояние да има предвидени участъци за разминаване на насрещно движещи се ПА или водоноски. Ако терена не позволява изграждане на път напред, да се предвиди изграждане на място за маневриране на ПА и водоноски. Така наречено обръщало, което е с размери най-малко 12 на 12 метра, за да се позволи на автомобилите да маневрират спокойно.

Организиране на наблюдателни пунктове.

Така се наричат наблюдателните кули. Това трябва да са съоръжения с височина съобразена с височината на горската растителност в района на наблюдение. Задължителната височина трябва

да е над горските насаждения, иначе се губи ефекта. Наблюдаващия няма да може да види приближаваща опасност.

Отстраняване на отпадъците след сечите.

Неотстраняването на отпадъците след сечите увеличава в пъти опасността от пожари в горските територии. Отпадъците след сечите са обикновено малки и много бързо изсъхват, с което повишават опасността от горски пожари. При пожар от такъв тип отпадъци много лесно могат да се пренесат от топлите вихри и така запалени, да образуват нови огнища на пожара на десетки метри от основното огнище. Това вече се явява много голям проблем при погасяването на пожари от страна на горски служители или пожарни екипи. Почти никъде не се спазва това изискване

Поставяне на табели с противопожарно съдържание

Поставянето на табели с противопожарно съдържание „Не палете огън в гората“ или „Пазете гората от пожар“ са много добра превантивна практика. Особено в случаите за уточняване на местата за палене на огън и какви мерки да се вземат преди запалването на огъня.

Може да се използва влакова композиция за противопожарни нужди, която е позиционирана в гр.Пловдив. Композицията носи 100 000 литра гасителни вещества, оборудвана е с нагнетателна помпа и сериозно количество шлангове за пожарни нужди. Много добра практика, но много рядко използвана. Противопожарната влакова композиция може да се използва за гасене на горски и полски пожари. Нейния недостатък е че е ограничена от железния път, по който се предвижва. Това показва

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

че гасенето е много ограничено в разстояние и превозва ограничен брой хора за нейното обслужване. Следователно може да се използва за успешно гасене на територии, които се намират близко до или по протежение на железния път. Преимущество е че преносва голямо количество гасителни вещества. За което може да се ползва за зареждане на ПА с гасителни вещества, което е преимущество при гасенето на горски пожари. Сложността на горските пожари идва най – често от трудното им доближаване от пожарните екипи и от ограниченото количество гасителни вещества пренасяни от ПА. Когато пожарните екипи изразходват гасителните вещества трябва да се предвижат до най – близко разположения пожарен хидрант за да заредят с вода ПА. Именно самото предвижване на ПА до мястото за зареждане и обратно съдействат за по – бавното загасяне на пожари в горските масиви. Именно това е добрата практика за ползване на противопожарния влак може да се използва като зарежда с гасителни вещества ПА, които се намират на терена и вземат участие в погасяването на горски пожари.

Добра практика и много успешно е използването на обикновени 20 литрови гръбни пръскачки за успешното погасяване на низови пожари в горски и полски територии особено при липса на вятър. Струята гасително вещество (най – вече вода) излизаща от края на самия уред е във вид на мъгла под малко налягане и мокри не само мястото който гори а и в диаметър, който спомага за намокрянето на незасегнатата от пожара страна пред фронта на пожара.

Добра практика е използването на различни химични разтвори на намокрители, който подобряват проникването на гасително вещество в дълбочина на пласт суха листна маса или суха трева.

Изключително добра практика е изграждането на рампи или укрепването на част от бреговата линия на естествените и изкуствени водоеми намиращи се в горските територии. Което улеснява засмукването на вода за противопожарни нужди от пожарните автомобили, което от своя страна довежда до намаляване на времето за зареждане с вода, което води до намаляване на времето за разпространение на пожари в горските територии, което от своя страна води до намаляване на територията за разпространение на пожара.

Активни мерки

Активните мерки са самото изпълнение на превантивните мерки. Ако с превантивните мерки са добре запознати участниците в тях, няма да има никакъв проблем при изпълнението им от отговорните лица.

Следпожарни действия

Следпожарните действия са от особено значение за горските територии. Това е много добра практика, защото участъкът след пожара е основно изчистен. Има един недостатък, който се изразява в изгарянето на най-горния почвен слой. От високата температура 10 до 30 сантиметров почвен слой става непригоден за залесяване. Природата винаги се е справяла с различни ситуации. Така е и с пожарите. Ако след пожара завали дъжд, всички тези вещества, които са останали след пожара, преминават с водата в почвата и по този начин почвения слой се обогатява с различни вещества. Тези вещества способстват за развитието

Cross Border Cooperation Programme CCI2014TC16I5CB005

на залесените територии. Става въпрос за залесяване на опожарените територии, с подходящи за региона култури.

VII. ПРЕПОРЪКИ И ОБЩИ МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКОВЕТЕ ОТ ПОЖАРИ

Синхронизиране на препоръките за общините и изготвяне на общи мерки за намаляване на рисковете се изразява в:

- Засилване на контрола по прилагане на режимите, нормите и задълженията, произтичащи от нормативната уредба и предписанията на устройствените проекти от всички субекти, имащи отношение по опазване на горите от пожари.
- Разработване на годишни общински планове, в съответствие с националните планове за опазване на горите от пожари.
- Осигуряване на участниците в гасенето на горски пожари с необходимите защитни и технически средства.
- Укрепване на междуведомствените взаимоотношения с цел опазване на горите от пожари.
- Разработване и внедряване на системи за оценка на текущата пожарна опасност и пожарния риск.
- Разработване и реализация на система за обучение и подготовка на целевите групи за опазването на горите от пожари.
- Изпълнение на всички предвидени противопожарни мероприятия в трансграничния регион
- Привличане на неправителствени организации, движения и сдружения към съвместни разяснителни и образователни действия и други.

VIII. ТЕРЕННИ ПРОУЧВАНИЯ В ГОРСКИТЕ ОТДЕЛИ

Теренните проучвания са съгласувани с нормативно правната рамка, изискваща се от европейското законодателство и в частност от българското законодателство. Те са съобразени, разработени и изпълнени съгласно изискванията на Република България като стриктно са спазени нормативните изисквания на Наредба № 8 / 11.05.2012г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари. Теренните проучвания имат за цел да покажат действителната обстановка на обследвания терен. Приложен е картов материал към анализа.

Приложения :

КАРТА 1

ПРОТИВОПОЖАРНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ НА ГОРСКО СТОПАНСКИ
УЧАСТЪК „МАНОЛИЧ“ ОБЩИНСКИ ГОРИ

КАРТА 2

ПРОТИВОПОЖАРНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ НА ГОРСКО СТОПАНСКИ
УЧАСТЪК „САДОВО“ ОБЩИНСКИ ГОРИ

КАРТА 3

ПРОТИВОПОЖАРНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ НА ГОРСКО СТОПАНСКИ
УЧАСТЪК „САДОВО“ ОБЩИНСКИ ГОРИ – ДЕТАЙЛНА КАРТА НА
ПОЛОВИНАТА УЧАСТЪК

КАРТА 4

ПРОТИВОПОЖАРНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ НА ГОРСКО СТОПАНСКИ
УЧАСТЪК „САДОВО“ ОБЩИНСКИ ГОРИ – ДЕТАЙЛНА КАРТА НА ДРУГАТА
ПОЛОВИНА

КАРТА 5

ПРОТИВОПОЖАРНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА
СУНГУРЛАРЕ – ОБЩИНСКИ ГОРИ

КАРТА 6

ПРОТИВОПОЖАРНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ – ОБЩИНСКИ ГОРИ

КАРТА 7

ПРОТИВОПОЖАРНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ – ОБЩИНСКИ ГОРИ

КАРТИ 5, 6, И 7 СА ДЕТАЙНИ НА ЦЯЛАТА ГОРСКА ОБЩИНСКА
ТЕРИТОРИЯ.

На картите са показани и населените места в Община Сунгурларе.
Картите са с мащаб 1: 25 000 - 1см. от картата съответства на 250м. от
местността.

На всяка карта има условни знаци за противопожарно устройство, а
именно:

- Бариерна преграда
- Лесокултурна преграда
- Минерализована ивица
- Санитарна ивица
- Подстъп към водоем
- Път за движение на противопожарна техника
- Място за палене на огън
- Място за противопожарен инвентар
- Граница на пожарен дял и пожарен блок
- и други.

Според мащаба на всяка отделна карта може да се определи, с
много голяма точност, разстоянията в километри, ако е необходимо.

На всяка карта има разделение на горите по пожарна опасност в различни цветове:

- I клас – много голяма опасност
- II клас – голяма опасност
- III клас – средна опасност
- IV клас – малка опасност
- V клас – много малка опасност

Горските територии, показани на карти 3 и 7 са с най – висока пожарна опасност.

По време на теренните проучвания, които се извършиха в рамките на седмица след подписването на договора, е извършена щателна проверка на изградените и предвидени за бъдещо изграждане противопожарни съоръжения и мероприятия или теренни действия от страна на Общинската администрация и на държавното горско стопанство или частни стопани, притежаващи горски и полски масиви.

Теренните проучвания са извършени със съдействието на Кмета на Община Сунгурларе, Председателя на Общинския съвет и съдействието на Директора на Държавно горско стопанство гр.Сунгурларе.

КАРТА НА ПРОТИВОПОЖАРНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ ГОРСКОСТОПАНСКИ УЧАСТЪК

"МАНОЛИЧ" ОБЩИНСКИ ГОРИ ГРАД СУНГУРЛАРЕ ОБЛАСТ ГРАД БУРГАС ПЛОЩ 6709.6 ХА

УСЛОВНИ ЗНАЦИ

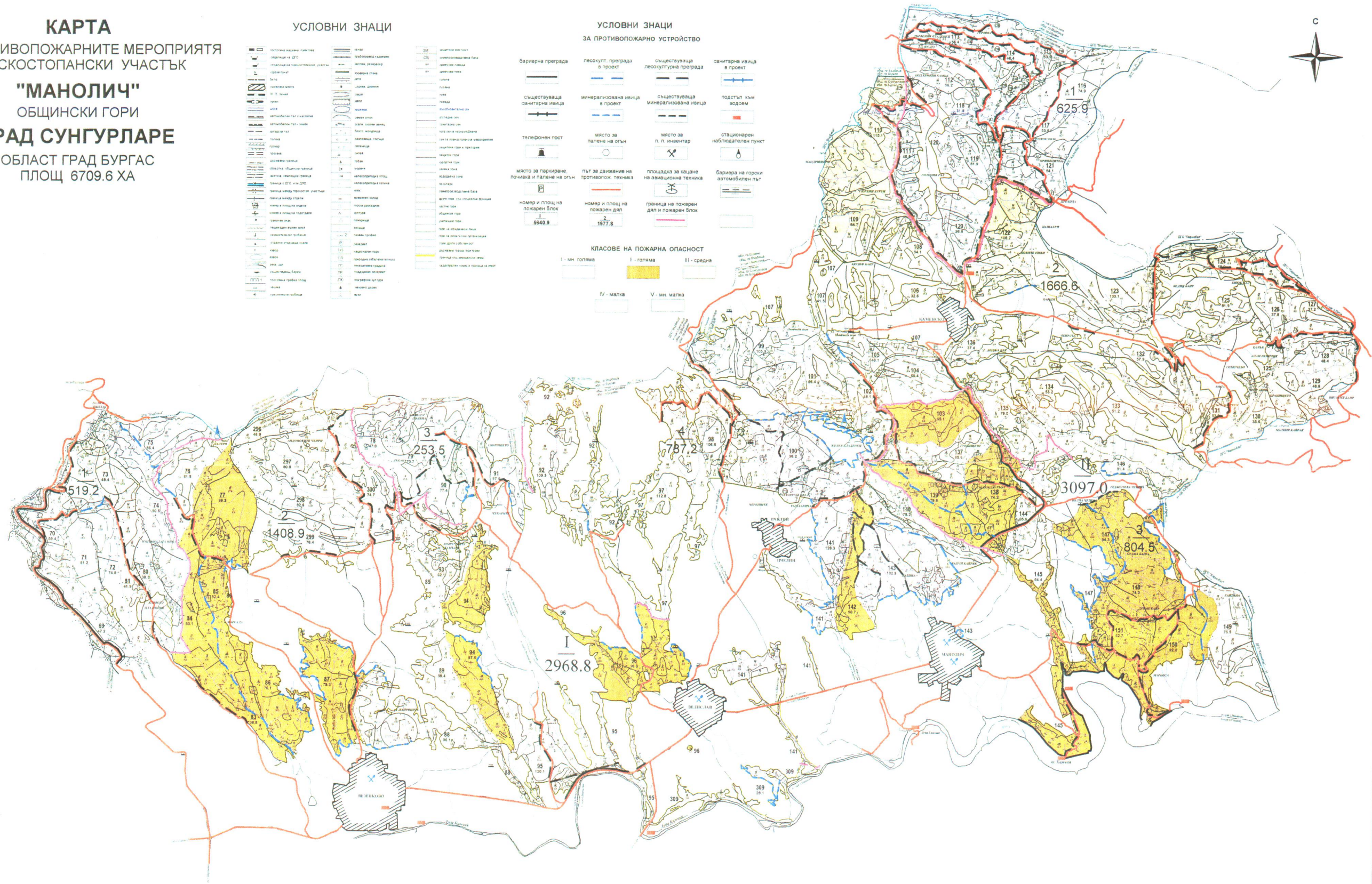
[Symbol]	постоянна водна източник	[Symbol]	изви	[Symbol]	3M	източна височина
[Symbol]	източник на ДГС	[Symbol]	защитена водна зона	[Symbol]	CS	измерена височина
[Symbol]	периодична водна източник	[Symbol]	защитена водна зона	[Symbol]	KL	височина
[Symbol]	периодична водна източник	[Symbol]	защитена водна зона	[Symbol]	KL	височина
[Symbol]	периодична водна източник	[Symbol]	защитена водна зона	[Symbol]	KL	височина

УСЛОВНИ ЗНАЦИ ЗА ПРОТИВОПОЖАРНО УСТРОЙСТВО

[Symbol]	барьерна преграда	[Symbol]	лескулт. преграда в проект	[Symbol]	съществуваща лескултурна преграда	[Symbol]	санитарна ивица в проект
[Symbol]	съществуваща санитарна ивица	[Symbol]	минерализована ивица	[Symbol]	съществуваща минерализована ивица	[Symbol]	подстъл към водоем
[Symbol]	телефонен пост	[Symbol]	место за палене на огън	[Symbol]	место за п. л. инвентар	[Symbol]	стабилен наблюдателен пункт
[Symbol]	место за паркиране, почивка и палене на огън	[Symbol]	път за движение на противопож. техника	[Symbol]	площадка за издигане на авиационна техника	[Symbol]	барьера на горски автомобилен път
[Symbol]	номер и площ на пожарен блок	[Symbol]	номер и площ на пожарен дял	[Symbol]	граници на пожарен дял и пожарен блок		

КЛАСОВЕ НА ПОЖАРНА ОПАСНОСТ

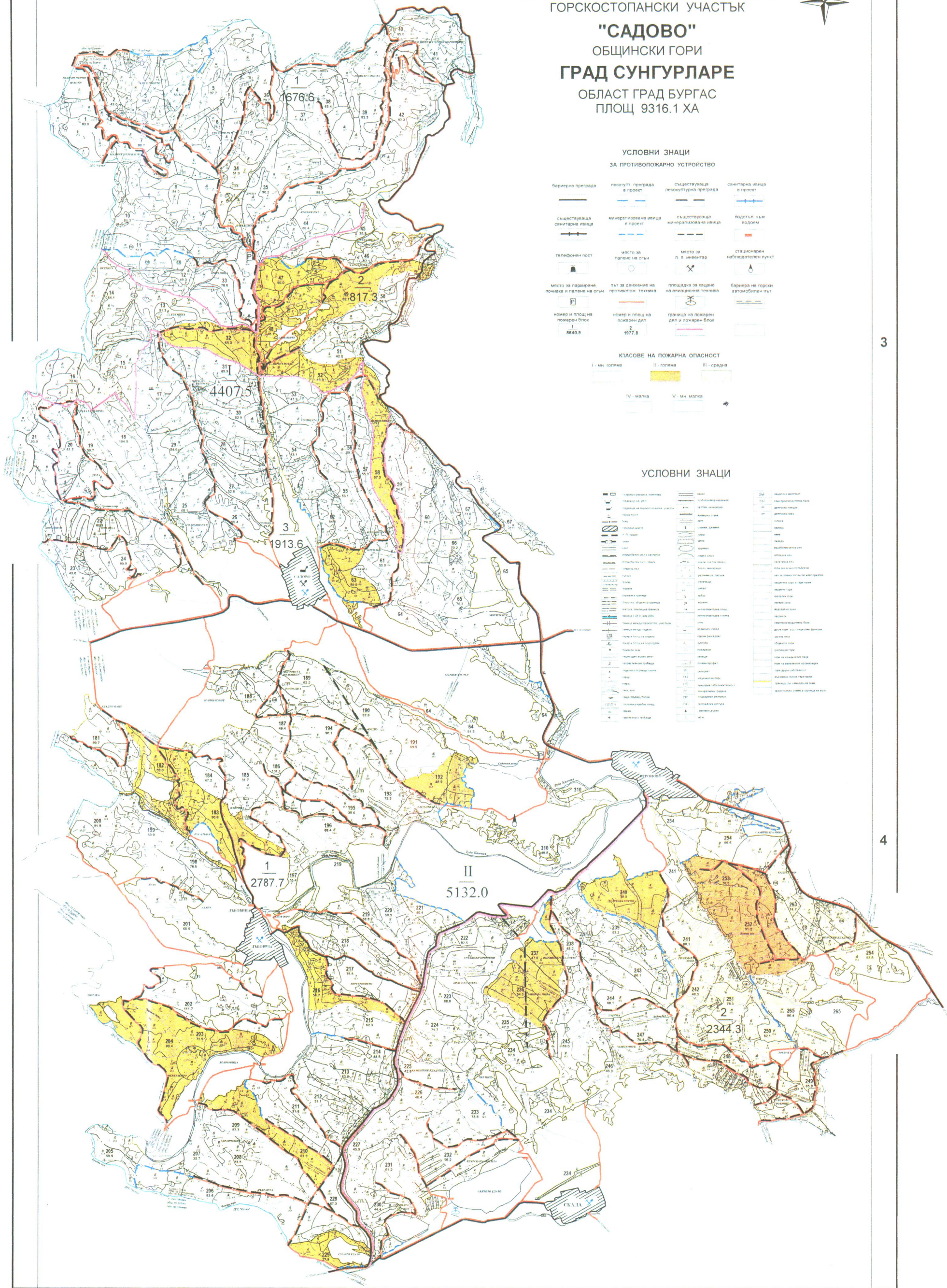
[Color]	I - мн. голяма	[Color]	II - голяма	[Color]	III - средна
[Color]	IV - малка	[Color]	V - мн. малка		

КАРТА НА ПРОТИВОПОЖАРНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ ГОРСКОСТОПАНСКИ УЧАСТЪК

"САДОВО" ОБЩНСКИ ГОРИ ГРАД СУНГУРЛАРЕ ОБЛАСТ ГРАД БУРГАС ПЛОЩ 9316.1 ХА

УСЛОВНИ ЗНАЦИ ЗА ПРОТИВОПОЖАРНО УСТРОЙСТВО

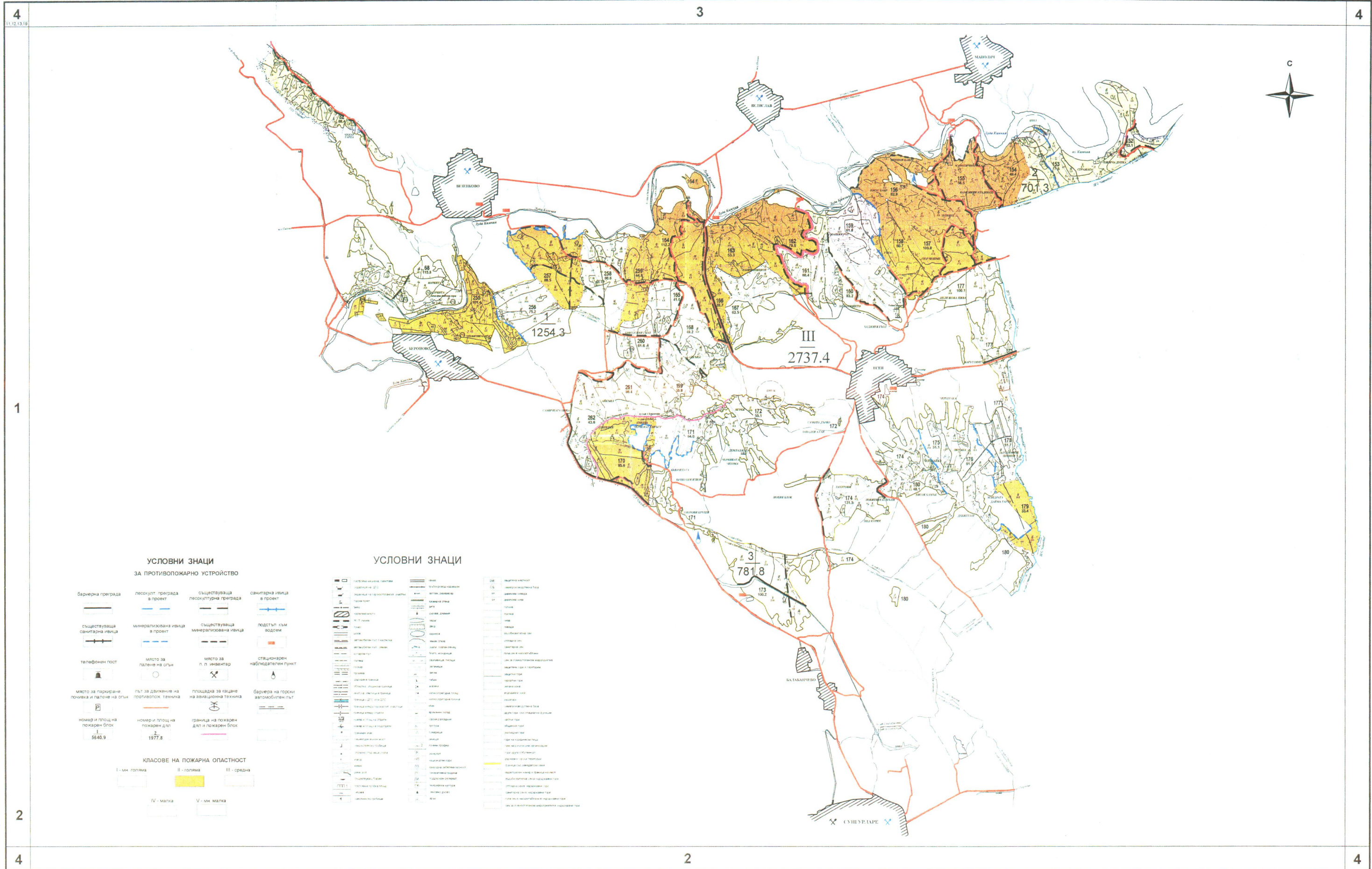
барьерна преграда	лесополт преграда в проект	съществуваща лесокulturна преграда	санитарна ивица в проект
съществуваща санитарна ивица	минерализована ивица в проект	съществуваща минерализована ивица	подстъп към водоем
телефонен пост	место за палене на огън	место за п.п. инвентар	стационарен наблюдателен пункт
место за парирване почва и палене на огън	п.п. за димованна на противопожарна техника	площадка за експеримент на авиационна техника	барьера на горски автомобилен път
номер и площ на пожарен блок I 6640.9	номер и площ на пожарен дял 2 1977.8	граница на пожарен дял и пожарен блок	

КЛАСОВЕ НА ПОЖАРНА ОПАСНОСТ

I - малка	II - голяма	III - средна
IV - малка	V - малка	

УСЛОВНИ ЗНАЦИ

пътна мрежа	път	железопътна линия	железопътна линия	железопътна линия
пътна мрежа	път	железопътна линия	железопътна линия	железопътна линия
пътна мрежа	път	железопътна линия	железопътна линия	железопътна линия
пътна мрежа	път	железопътна линия	железопътна линия	железопътна линия
пътна мрежа	път	железопътна линия	железопътна линия	железопътна линия

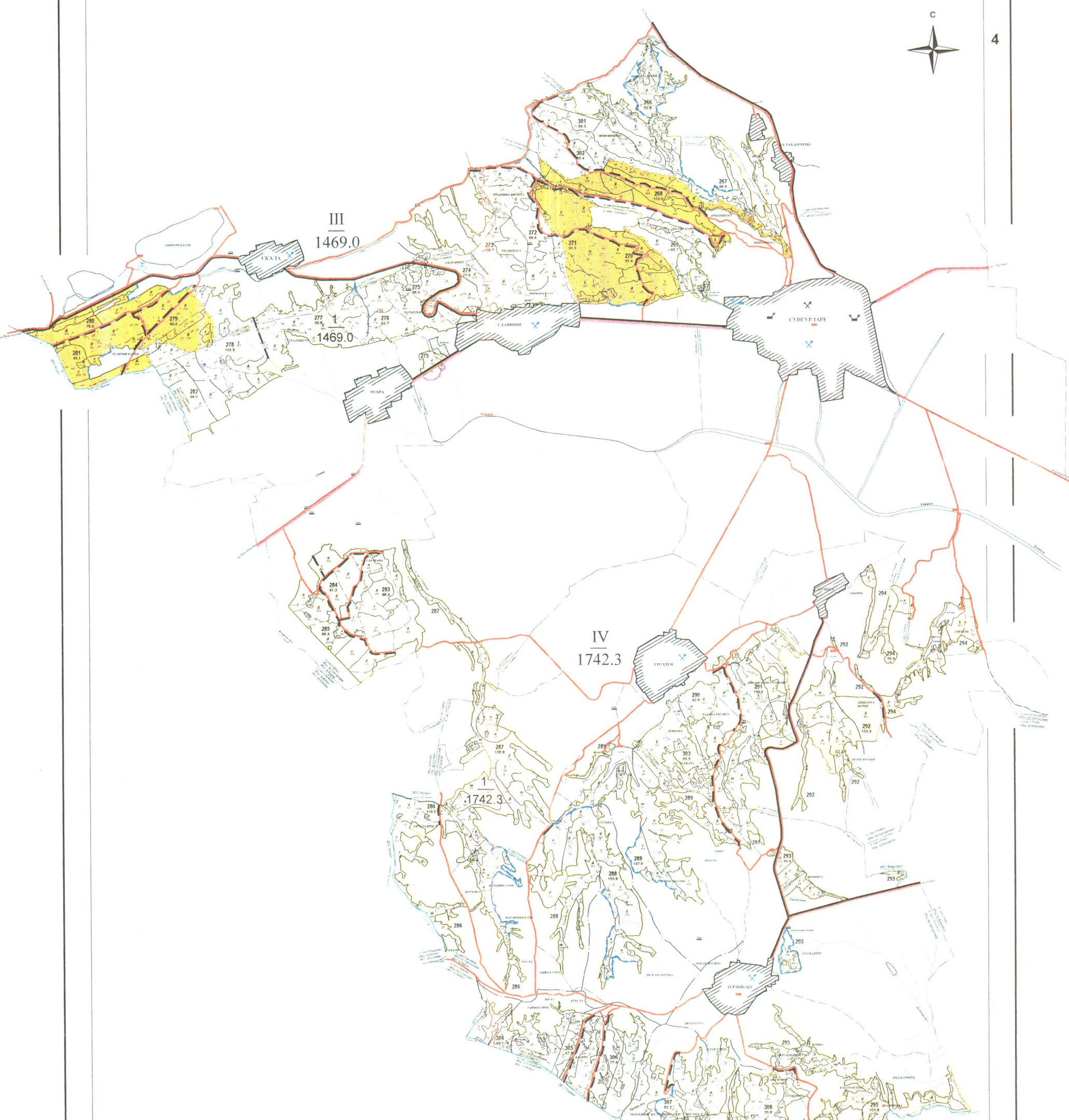
УСЛОВНИ ЗНАЦИ
ЗА ПРОТИВОПОЖАРНО УСТРОЙСТВО

Барьерна преграда	лескулт. преграда в проект	съществуваща лескултурна преграда	санитарна ивица в проект
съществуваща санитарна ивица	минерализована ивица в проект	съществуваща минерализована ивица	подстъп към водоем
телефонен пост	место за палене на огън	место за п. п. инвентар	стационарен наблюдателен пункт
место за паркиране почивка и палене на огън	път за движение на противополож. техника	площадка за качене на авиационна техника	барьера на горски автомобилен път
номер и площ на пожарен блок 1 5640.9	номер и площ на пожарен дял 2 1977.8	граница на пожарен дял и пожарен блок	

- КЛАСОВЕ НА ПОЖАРНА ОПАСНОСТ**
I - мн. голяма	II - голяма	III - средна
IV - малка	V - мн. малка	

УСЛОВНИ ЗНАЦИ

постоянна жилищна сграда	постоянна жилищна сграда на 2-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 3-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 4-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 5-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 6-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 7-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 8-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 9-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 10-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 11-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 12-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 13-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 14-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 15-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 16-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 17-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 18-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 19-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 20-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 21-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 22-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 23-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 24-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 25-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 26-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 27-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 28-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 29-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 30-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 31-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 32-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 33-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 34-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 35-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 36-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 37-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 38-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 39-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 40-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 41-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 42-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 43-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 44-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 45-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 46-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 47-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 48-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 49-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 50-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 51-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 52-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 53-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 54-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 55-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 56-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 57-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 58-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 59-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 60-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 61-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 62-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 63-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 64-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 65-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 66-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 67-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 68-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 69-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 70-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 71-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 72-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 73-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 74-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 75-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 76-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 77-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 78-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 79-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 80-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 81-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 82-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 83-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 84-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 85-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 86-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 87-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 88-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 89-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 90-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 91-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 92-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 93-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 94-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 95-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 96-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 97-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 98-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 99-ти етаж	постоянна жилищна сграда на 100-ти етаж

УСЛОВНИ ЗНАЦИ
ЗА ПРОТИВОПОЖАРНО УСТРОЙСТВО

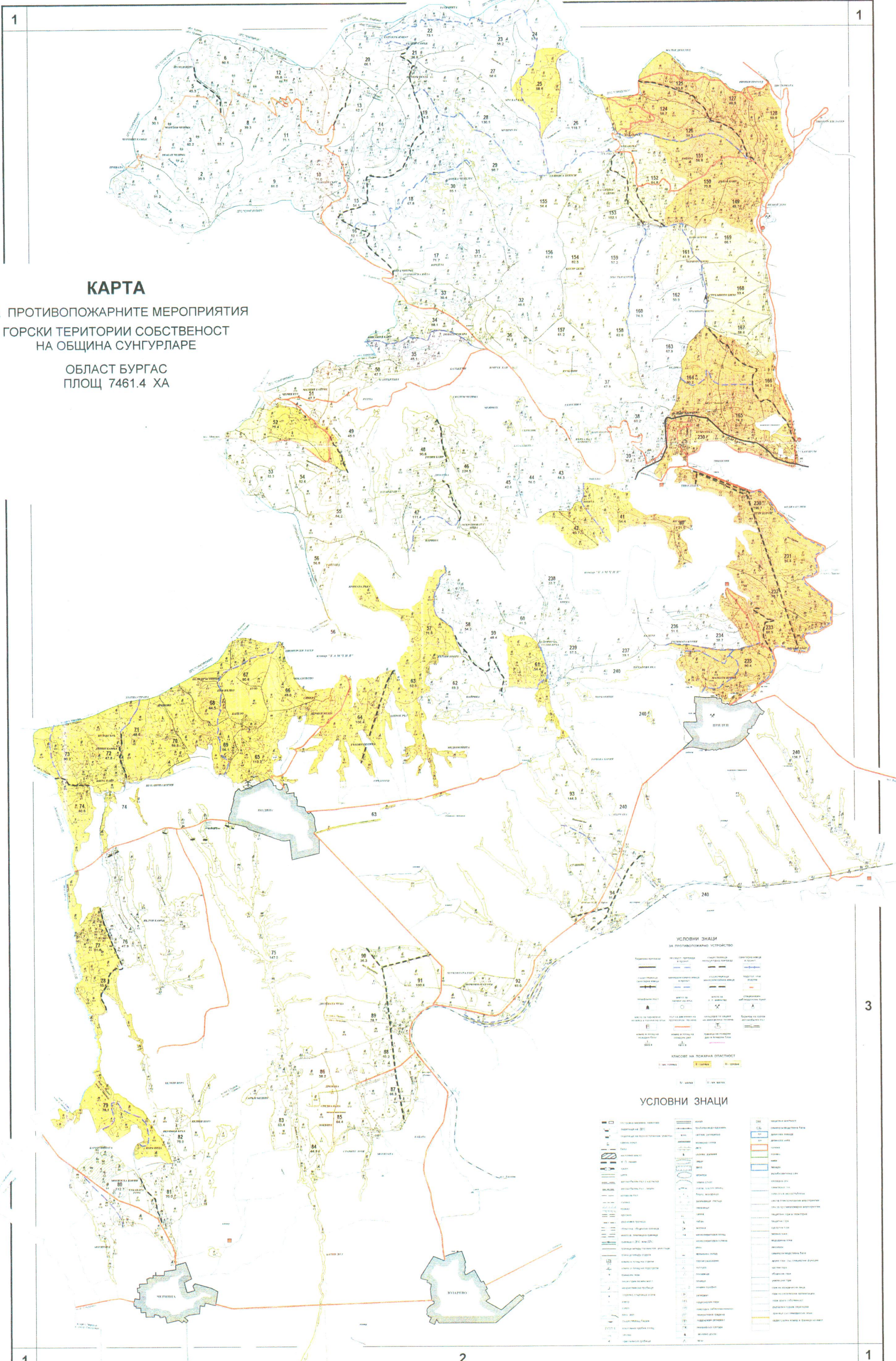
барьерна преграда	лескулт преграда в проект	съществуваща лескултурна преграда	санитарна ивица в проект
съществуваща санитарна ивица	минерализована ивица в проект	съществуваща минерализована ивица	подстъл към водоем
телефонен пост	место за пазене на огън	место за п.п. инвентар	стационарен наблюдателен пункт
место за паркиране на почвева и палеона огън	път за движение на противопож. техника	площадка за излизане на авиационна техника	барьерна на горски автомобилен път
номер и площ на пожарен блок	номер и площ на пожарен дял	граница на пожарен дял и пожарен блок	

КЛАСОВЕ НА ПОЖАРНА ОПАСНОСТ

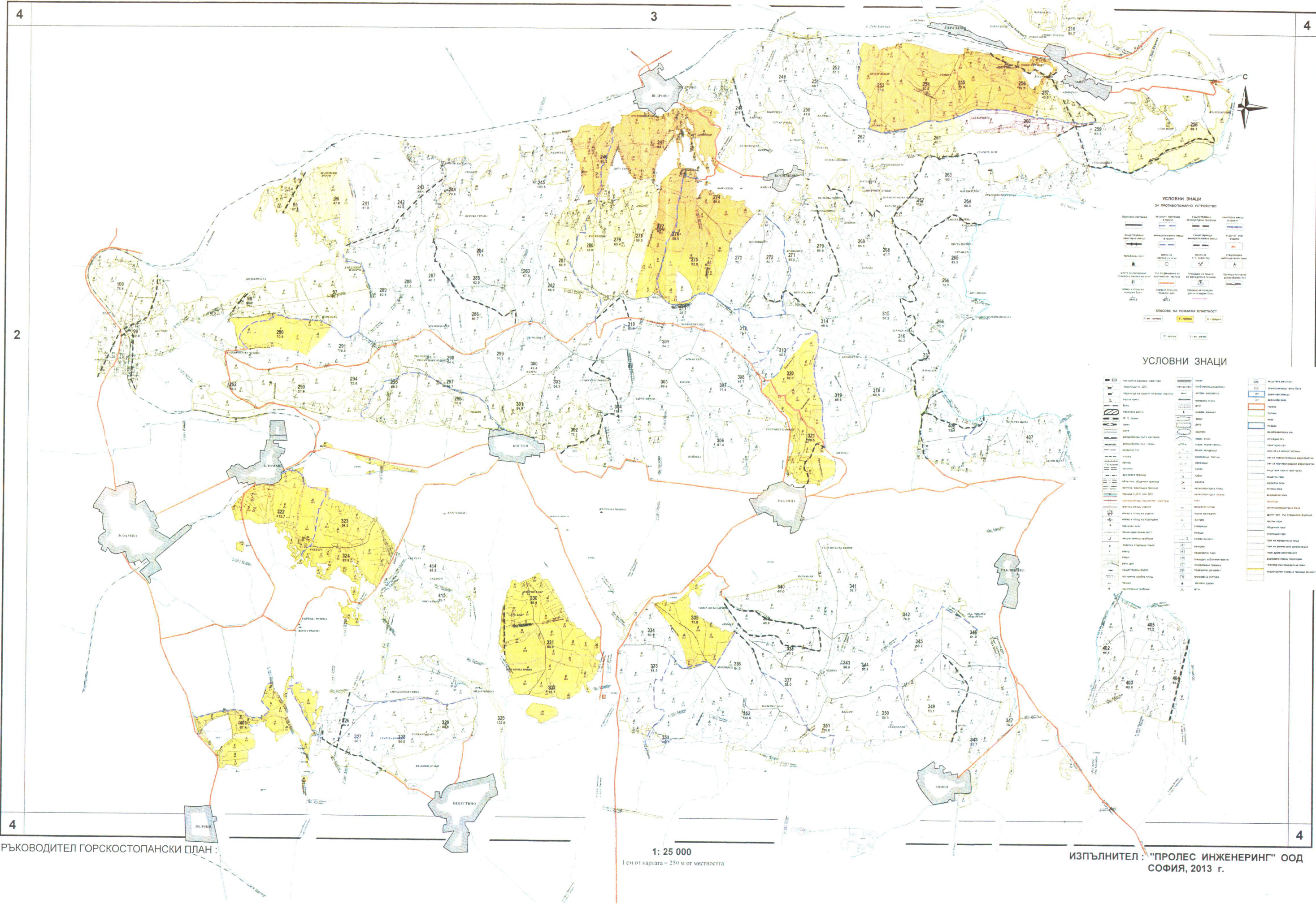
УСЛОВНИ ЗНАЦИ

лескултурна ивица в проект	санитарна ивица в проект	път за движение на противопож. техника	площадка за излизане на авиационна техника	барьерна на горски автомобилен път
път за движение на авиационна техника	площадка за излизане на авиационна техника	барьерна на горски автомобилен път	санитарна ивица в проект	път за движение на противопож. техника
санитарна ивица в проект	път за движение на авиационна техника	площадка за излизане на авиационна техника	барьерна на горски автомобилен път	санитарна ивица в проект
път за движение на авиационна техника	площадка за излизане на авиационна техника	барьерна на горски автомобилен път	санитарна ивица в проект	път за движение на противопож. техника
санитарна ивица в проект	път за движение на авиационна техника	площадка за излизане на авиационна техника	барьерна на горски автомобилен път	санитарна ивица в проект

КАРТА
 НА ПРОТИВОПОЖАРНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ
 ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ СОБСТВЕНОСТ
 НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ
 ОБЛАСТ БУРГАС
 ПЛОЩ 7461.4 ХА

УСЛОВНИ ЗНАЦИ
ЗА ПРОТИВОПОЖАРНО УСТРОЙСТВО

Класификация на територията	План на противопожарно устройство	План на противопожарно устройство	План на противопожарно устройство
Класификация на територията	План на противопожарно устройство	План на противопожарно устройство	План на противопожарно устройство
Класификация на територията	План на противопожарно устройство	План на противопожарно устройство	План на противопожарно устройство
Класификация на територията	План на противопожарно устройство	План на противопожарно устройство	План на противопожарно устройство
Класификация на територията	План на противопожарно устройство	План на противопожарно устройство	План на противопожарно устройство

УСЛОВНИ ЗНАЦИ

Обект	Обект	Обект	Обект
Обект	Обект	Обект	Обект
Обект	Обект	Обект	Обект
Обект	Обект	Обект	Обект
Обект	Обект	Обект	Обект